XIII. évi folyam. 64-dik szám. Szombat, május 30. 1868.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállás: Külső-monostorutcza 281. sz.
Kiadó hivatal: Középutcza, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr, 2-szor 6 kr, 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvétetnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsgasse Nr. 60.)
Nyilttéri czikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, n. m. kedden, csütörtökön és szombaton délben.
Előfizetési ár: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Az új katonai szervezetről.

I.

Pest, május 25. 1868.

Hogy az Ausztriában eddig uralkodott katonai rendszer gyökerében hibás, felesleges theoretikus fejtegetésekkel bizonyitgatni, midőn minden okoskodásnál hangosabban hirdetik ezt azon vereségek, melyeket az eddig pusztán „osztrák"-nak nevezett hadsereg, daczára katonái vitézségének, szenvedett.

Solferino és Sadowa oly két argumentum, melyet meg nem czáfol semmi logika.

Ha azon okokat vizsgáljuk, melyek az osztrák sereg egyes tagjainak vitézsége daczára, harczképességét eddig annyira csökkentették, mint azt főleg 1866-ban a porosz háboruban tapasztaltuk, megczáfolhatlan tényként ötlik elénkbe azon teljesen elavult organismus, melynek bajában a sereg ma is szenved.

Az eddigi osztrák hadseregnek, a fővezérlet hiányosságán kivül, egyik főbaja az, hogy nincs egyéb összetartó kapcsa, mint a „testületi szellem." Szép, és a hadseregnél főként szükséges tulajdon, de egymagában vajmi keveset ér. Az oly sereg, mely a néptől elszigetelten kasztot, valódi statust in statu alkot, az állam nemzetgazdászati fejlődését megakadályozhatja ugyan, de a mai kor viszonyai közt azt biztosan nem védelmezheti.

Egyik főtekintet tehát, melynek a hadsereg reorganisatiójánál szemelöl tévesztetnie nem szabad, az, hogy az állam hadi ereje organicus összefüggésbe hozassék a néppel; hogy a katonaság ne képezzen külön kasztot, hanem egy családnak érezze magát a nép millióival.

E mellett azonban a hadi tudomány legújabb tapasztalatai még oly követelményeket idéztek elő, melyeknek teljesitését büntetlenül egy állam sem mellözheti.

S e tekintetben három fő momentumra kell főleg figyelmünket forditanunk; s ezek abban állnak,

hogy mai nap a háboruk rövid idő alatt, de nagy tömegekkel vívatnak,

hogy a stratégiának a maneuvre-k, a gyors mozdulatok váltak legfontosabb ágává,

hogy e maneuvrirozási rendszer fötámpontjait a vasútvonalak képezik.

Ezekből következik, hogy mig a hadi tudomány jelen állásában lényeges változás nem történik, az államnak arról kell gondoskodnia, hogy szükség esetében lehető nagy tömegeket vezethessen a harcztérre. Más államok példáján kivül, melyet e téren büntetlenül nem mellözhetünk, igényli ezt azon modor, melynél fogva a harcz leginkább vasútvonalak és állomásokért vívatik, melyek nagy kiterjedésöknél fogva támadásban ugy, mint védelemben, nagy eröket tesznek szükségessé, — igényli különösen hazánkban azon körülmény, hogy Ausztria és Magyarország aránylag igen kiterjedt határokkal birnak, melyeknek védelme folyton szükséges. Növekszik ezáltal a harcztér, növeltetniök kell a rajta szereplő eröknek is.

Következik ezekből másodszor az, hogy a maneuvrirozási rendszer túlnyomósága a legénységben ugy, mint a tisztekben nagyobb miveltséget kiván meg. Közmondássá vált a porosz háboru óta, hogy nem a porosz erő, hanem a porosz intelligentia verte meg Ausztriát.

De, miután ily, a legutóbbi események által szükségessé vált hadi erönek tartása, az eddigi katonai rendszer mellett az államot rövid idő alatt tönkre tenné, következik harmadszor, miszerint a seregnek ugy kell szerveztetnie, hogy békében kevésbe kerüljön, harczban pedig nagy erömegfeszitést tegyen lehetövé.

Ezek azon szempontok, melyek a rövid idő mulva az országgyülés elé terjesztendö honvédelmi törvényjavaslatnak alapul szolgáltak.

E javaslat részleteiről a közönség már szakavatott tollak által értesitettett, Klapka és Türr tábornokok ismertették és helyeselték a javaslatot. Mi tehát csak annak elveit fogjuk röviden fejtegetni.

Hogy monarchiánk hadi ereje számra nézve oly fokra emeltessék, minön állnia kell, hogy az államot sikeresen megvédhesse, hogy a katonaság összeköttetésben álljon a néppel, s birjon a szükséges intelligentiával, az új javaslat az általános honvédelmi kötelezettség alapján a monarchia harczi erejét ugy szervezi, hogy az

a) rendes álló seregből,
b) honvédségből,
c) népfelkelésből álljon.

Az álló sereg egyrészt sokkal régibb institutió, semhogy ismertetésre szorulna, más részt szüksége a mai viszonyok közt sokkal szembeötlöbb, minthogy igazolást igényelne.

E sorkatonaság ugy van szervezve, hogy az állandó sereg háboru idején 800,000 före menjen. E szám első pillanatra nagynak látszik. De eltekintve attól, hogy mai nap minden állam kénytelen nagy sereget tartani, — e szám sokat veszit nagyságából a javaslatban elfogadott cadre-rendszer által, mely azt béke idején tettleg negyedrészére szállitja alá.

Azelött a katonaköteles 8 évig szolgált a sorkatonaságnál, 2-ig a tartaléknál, — most az arány sokkal kedvezőbb, a tettleges szolgálati idő sokkal rövidebb.

Azelött nem volt törvény, mely a katonakötelezettnek szolgálatát szabályozza, s ezáltal öt visszaélések ellen védelmezze, házassága elé temérdek akadály gördittetett, — az új javaslat szerint 23-dik éve után mindenki házasodhatik, természetesen a polgári törvények sérelme nélkül.

Azelött az „obsitok" kiadásánál sok késedelem fordult elő, s gyakran megesett, hogy a katona, habár kiszolgált is, mert elbocsátó levelet, a más hibájából, még nem kapott, újra fegyver alá szólittatott, — most az új javaslat kimondja, hogy az elbocsátó-levél ki nem adatásának a kötelezettre nézve terhes következményei nem lehetnek.

A cadre-rendszer lehetövé teszi a 10 éves szolgálati kötelezettség daczára a tettleges szolgálati időt 2—3 évre korlátozni; mert a cadrek háboru esetén gyorsan magokba véve a béke idején szabadságra bocsátott elemeket, folyton harczképes állandó sereg alakitását teszik lehetövé a nép túlterheltetése nélkül, melynek fiai közül csak egy rész szolgál a cadre-kben, mig a másik, hasonlithatlanul nagyobb rész, rövid begyakorlás után állandó szabadságra bocsáttatik.

De bizonyitják ezt a számok is, Mert mig az eddigi rendszer mellett, melyben a katona tettleg folyton szolgált, például 1866-ban 111,000 ujoncz soroztatott be, az új javaslat szerint évenkint az egész monarchiából 100,000 fog az álló seregbe lépni, de e szám is tettleg csak 2—3 évig lesz szolgálatban.

Az új javaslat szerint tehát az állandó sereg tényleg inkább kisebb lesz, mint az eddigi; s a tettleges szolgálat az eddiginek 3 vagy 5 öd részét teendi.

Ime fővonásaiban az álló hadsereg helyzete az új javaslat szerint. Fontossága, söt elvitázhatlan szüksége minden kétségen felül áll, mert Európa mai viszonyaiban az állam támadó ereje főleg az álló seregben rejlik.

Áttérhetünk most azon inditvány ismertetésére, mely tágabb értelemben a védelmi erö elemeit rejti magában, s melynek feladata egyrészt az állam harczi erejét számban emelni, másrészt emelni azt erkölcsileg, létrehozása által azon kapcsolatnak polgár és katona közt, mely eddig teljesen hiányzott.

Hová telepittessék az Erdélyben felállitandó gazdasági tanintézet.

E tárgyban e lapok idei 54 dik és 57-dik számában két czikk jelent meg, melyek közül mindegyiknek „ergo"-ja volt, hogy a tervezett tanintézet legalkalmasabb helyiségéül, az illető czikk szülöföldé (?) szolgál, (no mert Kolos-Monostor, Kolozsvártól külön tekintet alá, czikk iró úr előadása szerint sem jöhet).

Nincs jogunk, egyikök által amugy is elitéltnek látszó „provinciális érdekek" szószólóját tekinteni a czikkező urakban, ámbár részünkröl kijelentjük, hogy e kérdés eldöntésénél a provinciális érdeket sem tekintjük birálaton alóli tekintetnek, csak hogy az ne igyekezzék magát országos, tehát magasabb érdek romjain érvényesiteni.

Midön tehát a közjó iránti érdekeltségünknél fogva mi is bátorságot veszünk magunknak, igénytelen nézeteinket a kérdésben forgó tárgy iránt elmondani, s a sajtónak, mint minden közügy kiforrási processusa legsikeresebb támogatójának segélyét igénybe venni: szépen kérjük czikk iró urakat, engedjék reménylenünk, hogy viszonzásul ök sem fognak minket ilyesmivel vádolni, miután im itt is kijelentjük, hogy szerintünk is e kérdésnél országos tekinteteknek lehet csak is döntö sulya.

Mindkét czikkező úr megegyezik abban, hogy a kérdés etdöntésénél először is megfontolandó, hogy a szóban forgó tanintézet országos feladatát, hol oldhatja meg legjobban?

Ezen alap tekintetnél helyesebbet kigondolni magunk sem tudván, azt magunk is elfogadjuk, söt meg is erösitjük azon hozzátétellel, hogy ez elengedhetetlen szükség.

Ezek után ide illesztjük azon okokat, melyekből a tárgyalt két czikk érvei kellö megfontolása mellett is, s daczára annak, hogy azokban czélunk már előre is, mint lehetetlenség van feltüntetve: kétségtelen világosságba remélhetjük állithatni, hogy a szóban forgó tanintézet helyiségéül legalkalmasabb azon városka, mely az erd. t. gazd.-egylet ternariumában is benne van, s melynek emlitésénél P. Szathmáry Károly úr jónak látta bámulatát egy zárjel közti „signum exclamationis"-sal jelzeni. Értjük a mezöség egyetlen városát: Kolozst.

A közös alapul elfogadott fötekintet más szavakkal (mint azt Szotyori Nagy Sándor úr is előadja) nem egyéb, mint az, hogy melyik hely az, mely a gazdasági tudományok alkalmazását, az intézettel egybeköttetésben álló minta-gazdászatokban legtöbb oldalivá engedi lenni. Vagyis, mely helyen lehet a szóban forgó tudomány elveit, gyakorlat és kisérletek által támogatva, az egész országra nézve leghasznosabbakká és legelterjedettebb téren utánozhatókká tenni?

Ha volna egy oly hely, mely földének természetére nézve az ország különböző vidékei földének sajátságait magában egyesitené, vagy az ország földe mindenütt azonos természetü volna, a kérdésnek ezen legnehezebb része igen könnyüvé válnék. De ez nem igy van. Erdély földe sajátságait tekintve, mint tudjuk, három részre osztható: t. i. havasi-, folyómenti- és mezöségire.

A havasi osztályba eső rész sajátságaira nézve mind a folyómenti, mind a mezöségi résztől lényegesen különbözvén s az országnak amugy is legkisebb részét tevén, egy országos gazdasági tanintézet működésének alapja nem lehet. Ezt bővebben bizonyitgatni, azt hiszszük, azért is fölösleges, mert e részben szorosabb értelemben vett gazdászat éppen nem üzhető.

Igy tehát a választásnak a folyómenti és mezöségi részekre kell és lehet csak szoritkoznia.

Itt újból — mielött a választást megejtenök — vizsgálódnunk kell, ha vajjon e két rész közül valamelyik nem egyesiti e magában a másik résznek sajátságait? s ha találunk olyant, minden habozás nélkül azt kell választanunk, mert ezt ajánlja fennebb felállitott alapelvünk.

E czikk irója bátorságot vesz itt magának kijelenteni, hogy ö a mezöségi részt ilyennek tartja, s e tétel bizonyitásául elégségesnek véli hivatkozni a köztudatra, miszerint mindazon termesztmények, melyek Erdélyben a foyók terén tenyésznek: megélnek, söt virulnak kellö ápolás mellett a mezöségen is; mig megforditva a folyók tere nem hazája több oly gabonanemeknek, melyek a mezöségen díszlenek és pedig nem mint csak holmi fényüzési kellékek, vagy mellékes tényezök, hanem, mint éppen a lakosság legfontosabb táplálkozási és pénzelési czikkei. Értjük a tavaszbúzát, zabot s késöi kukuricza fajokat sat., miért is egy folyómenti téren berendezendö minta gazdászat utánzása a mezöségen nemhogy hasznosnak lenne tartható, söt egyenesen az okszerü gazdászat elveinek nyilt compromissióját eredményezné, ellentétben Sz. Nagy Sándor úr feltevésével. Ezt, szükség esetén, példákkal is tudjuk illustrálni.

Ennyiből is világosan foly azon következés, hogy a tervezett tanintézetnek a Mezöségen kell megtelepittetnie. De vannak ezenkivül igen számos és nagy fontosságu okok még, melyek a fennebbieket támogatják, s melyekből nem kevesebb világossággal foly a közelebbi következtetés, elanyiyra, hogy ha azon szomoru bizonyosság volna is jelen, miszerint az ország általunk vitásnak jelzett két része közül egyik sem volna olyan, mely magában a másiknak sajátságait egyesiti, s e szerint a két rész között, egyik érdekeinek mellözésével, volnának kénytelenek választani (mi a mondottak szerint, hála istennek, nem áll) a választásnak mégis a Mezöségre kellene esnie, ugyanis:

a tervezett gazdasági tanintézetnek — mint azt a kolozsvári czikkiró Sz. Nagy Sándor úr is igen helyesen kiemeli — szükségképp oly helyen kell föllállittatnia a vele összeköttetésben levö minta-gazdászatok tanusági tendentiái miatt, mely hely sajátságainál fogva a gazdászatra nézve nem a legelőnyösebb: tehát alkalmat nyujt minél több természeti akadályok okszerü leküzdésére és igy mentöl több tanulságra. (Természetes, hogy itt csak leküzdhető természeti akadályokról lehet szó.)

Ha e tételben foglalt igazságot alkalmazni megkisértjük, önként szemünkbe ötlik, hogy ez sem egyéb, egy a Mezöség mellett harczoló nagy fontosságu érvnél, s hogy ebböl éppen nem az foly, mit eredeti felállitója Sz. N. S. úr levonhatni hisz, hanem a mi tételünk igazsága. Mert, hogy a folyók mente, hová Kolozs-Monostor is (Kolozsvárral együtt) számitandó, Erdélynek legtermékenyebb része s a gazdászat leghálásabb alanya, az, ugy hiszszük, további bizonyitgatást nem igényel: mig ellenben éppen Erdélynek mezöségi részei azok, melyekben a gazdászat, s éppen az okszerüség gyakorlati alkalmazásának hiánya miatt, figyelemre méltóan mostohának tapasztaltatik.

Azonban ennek feltett, de meg nem engedett mellözésével is, komoly figyelmet igényel még, hogy a tárgyalt két rész közül, gazdászati tekintetben, melyik fontosabb része az országnak? A mivelet alapjául, igen természetesen, a fontosabbik rész lévén választandó.

E czikk irója ilyennek, tehát legfontosabbik résznek a Mezöséget tartja, s e tétele bizonyitására elégnek véli hivatkozni arra, hogy a Mezöség a folyómenti résznél nagyobb, hogy köztudat szerint Erdély magtára a Mezöség, hogy ha a Mezöség szük, vagy rosz esztendöt lát: Erdély inséggel küzd, Erdély éhezik: mig ellenben a kedvezö idöjárás által termö erejében nem akadályozott Mezöség, képes volt eddig is, akárhány esetben, az ország többi részeit kellö táplálékkal ellátni.

Az eddigiek méltatását remélve, áttérünk azon kisebb rangu tekintetekre, melyek, szerintünk is, a kérdés eldöntésénél figyelmet érdemelnek, azonban — ismételjük — csak is az alaptekintet kellö méltatását követöleg.

Saját sarkainkra állván elöre bocsátjuk itt, hogy mi rangra nézve közvetlenül az elöbbiek után tehetönek, egyedül azon kérdést tartjuk, hogy mimódon juthat el az állam fennforgó czéljához legkevesebb költséggel? Kételkedik e valaki az itt mondottak méltányossága felöl? Mi merjük ezt kész, forgó érv gyanánt venni.

E kérdésre leghelyesebb feleletnek tartja jelen czikk irója azt, hogy telepittessék meg az az állam egyik uradalmában, ha van ilyen a Mezöségen. Mert ha az állam új birtok beszerzését kisérti meg és pedig köztudattá lett elöleges határozás folytán, kitéve van, köztudat szerint, az eladók mód feletti zsarolásainak.

Igaz, hogy erre vonatkozólag P. Sz. K. úr azon nyilatkozata, miszerint az enyedi kollégyom kész akármelyik tagositott birtokát az intézet használatába bocsátani: a kielégitöség szinét viseli, de csak szinét mondjuk; mert azt komolyan venni éppenséggel nem lehet. Nem lehet pedig nemcsak azért, mert egy birtok, melynek részei gyakran — ha mindjárt végeredményeiben közhasznu — de tényleg koczkáztató kisérleteknek is alanyai: nem jövedelmezhetnek ugy, mint a hogy egy alapitványi birtoknak, a hitbizományszerüen kitüzve levö czélra egyenesen és közvetlenül jövedelmezni kell; tehát ilyesmi az illetö javak gondnoksága részéröl aligha helyes és megengedett eljárás volna: hanem azért sem, mert miféle önálló országos intézetnek lehetne azt tartani, és önálló országos feladatát miképpen oldhatná meg az, ha örökös vendég-állapotra volna kárhoztatva, legkezdetlegesebb és legszükségesebb alkrészeit kölcsön kéregetvén, kit egy, kit két mértföldnyire az intézet telephelyétöl?

Azonban ide jutván el nem kerülhetjük, hogy még azon — nézetünk szerint — „logikai kátyu"-ra ne mutassunk, melybe P. Sz. K. úr azon állitásával jutott, hogy t. i. „az állam azon esetben, ha az enyedi kollégyom némely birtokait venné az intézettel kapcsolatos gazdászat alanyául: nem lenne kénytelen egyik uradalmáról lemondani. Hogyan? Tehát birtok-feláldozásról van itt szó. És ha erröl van a szó, inkább képes erre az enyedi kollégyom, mint az állam? Mi egészen másként vagyunk meggyözödve. Mi egyenesen azt hiszszük, hogy a mennyiben itten áldozat kivántatik: annak meghozására az állam inkább képes, mint egy kollégyom. S ha nem kivántatik áldozat, ha a szóban forgó minta-gazdászatok szellemi és

A szent ünnepek miatt lapunk a jövő csütörtökön jelenik meg.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

közvetett anyagi hasznaik mellett anyagilag és közvetlenül is kamathozók: a haszon elrakására az állam is bir (s még pedig elég tágas) zsebekkel. Tehát egy fiskális uradalomban rendezni be ez intézetet: korántsem egyértelmü az azon uradalomróli „lemondás"-sal.

És az itt közelebbröl mondottakban véljük indokát találhatni az erdélyi t. gazdasági-egylet azon eljárásának, miszerint a tervezett tanintézet helyiségéül — mások közt — Kolozs városát is ajánlandónak találta. És ha van valami ezen ajánlatban, mi egy zárjel közötti felkiáltójelet igazolni képes, az éppen nem abból áll, hogy e ternariumban miért foglal helyet Kolozs is; de ellenkezöleg éppen az, hogy miután, köztudat szerint,

Kolozs a mezőség egyetlen városa;

hazája mindazon növényeknek, melyek a folyók mentén tenyésznek;

mint mezőségi hely, hazája olyas gazdasági növényeknek is, melyek a folyók terén éppen nem teremnek; s ezekből folyólag:

a határában felállitandó minta-gazdászatok utánzása, az országnak gazdasági tekintetben legfontosabb és legnagyobb részire; söt csak egy kis elemi ismeretet igénylő kivonási mivelet mellett — a folyók terén is; s a mennyiben a havasi részek a szorosabb értelemben vett gazdászat üzésére itt-ott alkalmasok azokra is, és igy az országnak minden részeire nézve áldásos lenne, mint a fennebb mondottaknál fogva sehol a folyómenti részen; s mert

Kolozs városában kincstári uradalom van, melynek terjedelme az ezer holdat meghaladja és pedig nem egyik gazdászati mellékes mivelési nemben (például, mint Monostoron erdőben) túlnyomó részekkel, hanem a gazdászat elvei által megállapitott arányban egyesitve, magában szántót, kaszálót, legelöt, erdöt és szölöt, itt-ott két — négyszáz holdas darabokban is: miért tüntet fel a t. gazdasági-egylet szóban forgó ajánlata határozatlanságot? Holott az eddig mondottakat együtt véve, bátran lehetett volna Kolozsra, mint a szóban forgó telepités legalkalmasabb helyiségére, mutatni.

Az eddigiek után valóban nem tartjuk szükségesnek a tárgyalt két czikkben felhozva levő nagy számu érvek részletes és különleges birálatába bocsátkozni. És pedig nemcsak azért, mert ha valahol, itt van helye annak, hogy az „okok ne számláltassanak, hanem mérlegeltessenek;" hanem azért is, mert az elöadva levő fötekintetek fontossága igényli, hogy azon esetben is, ha a Kolozsra esendő választás holmi apró hiányok és kényelmetlenségek elháritásának és pótlásának küzdelmével volna is kapcsolatban: az állam attól viszsza ne rettenjen. S ezért e czikk bevezetésében felállitott tételünk utóbbi érvek ellenében teendő védelme czéljából, vonatkozólag ezek fontosabbjaira: elégségesnek véljük még elöadni, csak ezeket,

hogy Kolozson is a tanintézet, tanárok és tanulók befogadására (mint Kolozs-Monostoron) feles számu és alkalmas kincstári épületek vannak;

hogy a tanárok és tanulók életmódja itt bizonyára kevesebb költséget igényelne, mint bárhol egyebütt;

hogy Kolozs Kolozsvártól két órányi távolságban lévén, oly szükségletek, melyek nem nagy távolban ugyan, de mégis a telep helyiségén kivül is keresbetök, mint Kolozs-monostorról, vagy Enyedről — ugy innen is beszerezhetök;

hogy Kolozs központi fekvése ellen alapos kifogás nem emelhető;

hogy Kolozson jó karban álló (bár ideiglenesen felhagyott) sóbánya is van.

Azon érveket pedig, melyekre nézve az itt és fenn mondottakban helyettesités, vagy kielégitő ellen érv nem foglaltatik, bátran mondjük olyannak jelzeni, melyek nem komolyan, hanem csak, mint számszaporitó statisták szerepelhetnek.

Ezek együttvéve az okok, melyekből levonhatni reméltük czikkünk bevezetésében felállitott azon tételünk igazságát, hogy a szóban forgó tanintézet legalkalmasabb helyiségéül Kolozs város szolgálhat. Sikerült-e? A t. közönség higgadt itéletére bizzuk, s bezárjuk czikkünket, a fennebbieken alapuló azon hittünk kifejezésével, hogy ha a kérdés eldöntésénél, valóban országos és nem „provinciális," „személyes" és más még fel nem fedezett nevü „érdek"-nek lesz több sulya: Erdély gazdasági tanintézetének a Mezőségen, és pedig, mint legalkalmasabb helyen, Kolozson kell fölállittatnia.

Kolozs, 1868. május 18.

Méhesi Sándor.

Levelezés.

M.-Vásárhely, május 25. 1868. — Ön becses lapjában városunk és vidékünk nevezetesebb mozzanatai felöl darab idö óta hallgatás tapasztaltatván, ezen hallgatás oka lehet, hogy a kik beszélni sokat szeretnek, ez idö szerint azoknál nagyobb a criticai, mint a productiv hajlam, azaz könnyebb egy hirlapi czikket birálni, fitymálni, mint azt megirni nem kifogástalanul, hanem csak közepes objectivitással is; ezen hallgatás következtében a haza nem forog ugyan veszélyben, hála az égnek, mégis miután a hivatottabbak állhatatosan hallgatnak, ámbár csekélységem érzetében magam is örömestebb hallgatnék, költöibb élvezet lévén hosszuszáru pipával a fülemüle mélabús dallamát hallgatni, mint görnyedezni az iróasztal mellett, mégis nem tehetek mást, bár göröngyös a kötelem pályája, mint a lehető rövidséggel registrálni a következendöket.

A honvédelem kérdésének közeledő megoldása városunkban ugy mint vidékünkben egyiránt fölvillanyozta a kedélyeket; főleg mióta a tervezetet mint illetékes helyen elfogadottat pengetik a lapok, annyi örömtöl sugárzó új arczot láthatni, kik, mint Cincinnatus, az eke mellöl jönek s a sima gyep-barázdák helyett ezt az irgalmatlan kövezetet tapossák, csak hogy halljanak, hogy olvassanak, hogy tudjanak valami bizonyost. Hiában harczias nemzet vagyunk, s az a vörös zsinoros honvédatilla annyi fényt és dicsö emléket hord magán, miszerint a ki szerencsés lehet azt még magára öltheti, azonnal feledi philantropicai szempontból itélni meg a háborut, a ki a kardot, melyet árulás facsart ki markából, még egyszer oldalára tüzheti, legyen az Klapkának vagy Perczelnek hive, azaz jobb- vagy baloldali, a vezényszó varázsa háttérbe szoritandja néha a meddö politizálást. A honvédelem kérdésének megoldása még nem minden ugyan, de ennyi idöre nagyon is sok, s hazafias kormányunknak ugy öszinte jó indulata, mint tevékenysége felöl kiállitott egy újabb historiai bizonyitvány.

Takarékpénztárunk ügye is a végfejleményhez közelget, azaz: rövid idön bebizonyul, ha birunk-e annyi egyesülteti szellemmel, hogy ezen közérdekü és hasznos vállalatot létesitsük. A kormány megtette a magáét, most rajtunk a sor; ugyanis a nagy gyülés által kinevezve volt bizottmány elnöke b. Apor Károly f. hó 19-kén délután összehiván a bizottmányi tagokat s felolvastatván az alapszabályokat megerösitö miniszteri rendeletet határozattá lett: a) a bizottmányi tagok megbizatásuknak megfelelöleg az egyesület megalakulását eszközölni fogják; b) felszólitások, aláirási ivek, nyugták s ellennyugták fognak nyomatni; c) minden bizottmányi tag ezen nyomtatványok elegendö példányaival ellátva részvényeseket irat alá s a befizetett bánatpénzekröl idönként beszámol ezen gyülésben választott ideiglenes pénztárnoknak Bucher Miksa úrnak. Az alapszabályokból elölegesen meg kell emlitenem: egy részvény 100 frt o. é. — ezen összegböl egyelöre az aláiráskor leteendö 10 frt bánatpénz beszámitásával csak 50 frt befizetendö. A társulat megalakult, midön 600 részvény aláirva van, egyszersmind zálogházi üzletet is folytatand, a mennyiben ezüst, arany ékszerekre, pénzekre, belföldi hitelpapirokra kölcsönöz s meghatározott kellékekkel ellátott váltókat is forgatmányoz. Tehát csak elöre az aláirásokkal! Városunkban ily pénzintézetnek, mint nagy kiterjedésü vidéken, egyedül állónak szép és biztos jövője lehet.

Még egy nevezetes eseményröl akarok szólani, ugyanis f. év január 19-én történt, hogy Ákosfalva községében két bátor gagyi székely négy uriasan utazó fegyveres rablót letartóztatott. Beszállittatván irt rablók két véletlen talált csendör segélyével M.-Vásárhelyre, a marosszéki törvényszék erélyes nyomozatainak sikerült eddig is számos bünrészeseket, rablógyilkossági és házbetörési factumokat kideriteni, még eddig csak 1867-re van világ deritve, a korábbi évek is nem kevésbé esemény-gazdagok lehetnek, mert a főbb czinkosok közt 1863-ban megszökött fegyenczek is vannak.

Végül az egyenlöségi kör városunkban megalakult, a piaczon az ugy nevezett kölábaknál van a helyiség, kezdeménynek elég csinosan berendezve, f. hó 24-én volt az ünnepélyes megnyitás, van tehát M.-Vásárhelynek két kaszinója, hogy melyik leend életrevalóbb, az idö mutatja meg.

Jövö junius hó 8-dikára Marosszék állandó bizottmánya össze van hiva, ezen ülésezések folyamáról, valamint a nyári idényt körünkben töltendö szintársulat müködéséröl is késöbb részletesen.

r. l.

Felső-Fehérmegye. Hidvég, május 11—15. Negyedév óta nagy figyelemmel kisértem Felső-Fehérmegye ügyeit és azon érdekesség, melyet utóbbi megyei bizottmányi gyülése nyujtott, kötelemmé teszik, egészen objectiv álláspontból kiindulva, sajtó utján részletezni azon tárgyakat, melyek autonomicus alkotmányunkra vonatkozólag más törvényhatóságokra nézve sem lehetnek közömbös horderejüek. Hogy e közlemény irányát ne tévesszük, elején kell kezdenem.

A „M, Polgár" idei 17-dik száma hoz Felső-Fehérmegyéröl nehány sort: „Pest-Pilis-Soltmegye sérelmi kérvényét a miniszterium eljárása ellen (sic), megyebizottmányunk egyhangulag pártolta." A „Pesti Napló" átveszi e közleményt s megyénk ellen méltó joggal phylippicazik, mert ha egy megye a miniszterium eljárása ellen alaptalan sérelmeket támaszt, az ily megye csak a szélsökhez tartozhatik. A megbotránkoztatás helyreigazitódik hivatalos közleménye által a bizottmányi határozatnak, mely ellenére az elferditett közleménynek csak azt tartalmazza, hogy a pestmegyei hozzánk intézett átirat, törvényeink és municipalis jogaink fentartása tárgyában, elismeréssel fogadtatik. Tehát nem a miniszterium eljárása elleni sérelmi kérvény!

A „K. Közlöny" idei 25-dik számában Felső-Fehérmegyéröl terjedelmes tudósitás adatik közre, melyre a szerkesztö is megjegyzé, hogy némely subjectiv szempontból eredö, félremagyarázhatóknak talált, polemiákra felhivó élesebb tételeket kihagy, és sajnálatát fejezé ki, hogy szenvedélyesség, személyi kérdések stb. zsibbasztják a megye közszellemét.

A „K. Közlöny" tehát nem adott tért a subjectiv élesebb árnyolatoknak, és ezen elvek mellett mind végig szilárdul megmaradt. *)

De következett a félbeszakitott subjectiv részletezés a „M. P."-ban igy:

1. Annak 25-dik számában „egy bizottmányi tag" aláirásával bizonyitja, hogy az első „Magyar Polgár"-i czikk és a „K. Közlöny"-beli levelezés az ö pennájából került ki.

E nyilt sisaku fellépés egyfelöl bizottmányunk ellen, másfelöl elvikérdésben oda vetett kestyüként vala tekinthető, mert a ki ezen 25. számu czikket Erzsébethvárosról elolvasta, az meggyözödött felöle, hogy az abbani magyarázat megye-bizottmányunk jegyzökönyve 23. pontja ujbóli elmagyarázását és valódi értelemben a szélsöségre irányuló czélzatosságát tüzte ki vezérelvül; továbbá:

2. A „M. P.„ 33. számában egy czáfolat jelent meg ismét e név alatt, melyböl kivévén azon saját beismerését levelezönek, hogy a kormány jelen politikája általa üzöbe vétetni nem akartatott, ismét csak subjectiv alapon tüntettetik fel megyei életünk, egyetlenben egy, de névvel nem nevezett személye ellen levén vezetve az egész szóharcz.

3. A „M. P." 34. számában egy megyei átutazót beszéltet, de már itt elvikérdés és személyeskedés egymásra halmozva teljes valótlanul állittatik elé: ugyanis pártelvi értelemben kisebbiteni szándékszik czikkiró Domokos László kormányhivatalnoknak jeleni programmját a democrat elvek elönyére, elöre is megjósolván, hogy belkerületünkben megszoritott választás az az élénk küzdés lesz, mig másfelöl személyes megtámadások intéztetnek egy nagy úr, egy járásbiró és egy vizsgálóbiró ellen, mert az első pártolja Domokost, a második nincs elegendöleg a törvényszéki felügyelet alatt és a harmadik kézzel, bottal, vagy mivel tulszigoruan vizsgál.

4. A „M. P." 44-dik számában hasonló incarnatus személyeskedéssel kisebbittetik Domokos László három szavazat hijával történt általános megválasztása; szintugy behomályositni czéloztatván megyénk politikai hitvallása, a midön töle a liberalis szellem azért tagadtatik meg, mert egy Deák-párti képviselöt választott.

5. A „M. P." 50-dik számában a motto alatt „sic volo, sic jubeo alkotmányos basai elv"; végül még egy czikk jelent meg, melynek szerzöje ismét nem más, mint álarczát levetett elöbbi czikkek irója.

Ezen czikket, mint a következö eseményekhez legközelebbi vonatkozással levö günyrajzát megyei életünknek bövebben taglalom.

Kiemelem, hogy czikkiró megyénk szomoru pártviszályáról beszél, pedig a megemlitett czikkek csak az ö tollából kerültek ki; önkényes egyéni uralomról, pedig panaszra csak neki lehetne oka, sérelmes felterjesztésekröl, pedig csak ö és két ügytársa csináltak egész sorozatot az elferditések jelentéseiböl; rendellenes, önkényes eljárásokról pedig megyénkben rendesebb eljárás soha sem volt; bünröl, mi elkövettetett, hogy Hidvégre tüzetett ki a bizottmányi gyülés, pedig ez a legvalódibb erény, mit a megyei közigazgatás, a viszonylagosság, szokás és a bizottmányi korábbi határozatok és igy e törvényesség alapján tisztelet adójául leróhatott; főispáni jogokba avatkozott eljárásnak nevezi ezt levelezö, s igy maga magát jellemzi törvény ismeretlenséggel, a midön az országgyülés, miniszterialis s igy hazánk kiható királyi biztosi indemnyti it elismerni nem akarja; a bizottmány egy huszadáról beszél belkerületünkre nézve, holott jegyzökönyveink, viszonyitva ujabbi választásunk numericus eredményét, a lefolyt bizottmányi gyülésünk numericus eredményéhez, négy ötödrészt laistromoznak és igy áttér ismét azon személyes érdekekre, mit eleitöl fogva egy közelismerést nyert hazánkfia ellen méltatlan kitételekben, mint „többség véleményét" a nyilvánosság elé terjeszt, méltatlan, mondom, mert szenyfoltot igyekszik dobni egy honvédi parancsnokságra, melyre még a megilletett szász törvényhatóság ekkori emberei is kimondják a veto és ráfogás czimét (lásd „Erdélyi Lapok" 105. sz.).

Ezen mindig egyrészre törö folytonos támadásokat a baloldali sajtóban sokszor könyes szemekkel palástolt szinvegyületben nem csak az olvasó közönség, hanem a kormány is kiváncsi szemekkel tekintette.

Felső-Fehérmegyében nem volt ugyan tisztában a párt elvek iránt, mert egyik kerülete képviselöje Domokos László jobb-, másik kerülete képviselöje ifj. gróf Bethlen Gábor baloldali nyilatkozványnyal birt, de a felöl mindenki bizonyossággal következtethetett, hogy tulajdonképpen megyénkben kétes e győzelme egyik vagy másik pártnak, és egy nemsokára a kibontakozásnak be kell következni. Csak azok, kik a félrevezetett sajtó tudósitásain tulemelkedve benne éltek, ezen törekvéseknek voltak tulajdonképpen meggyözödésig tisztában, hogy mik vezérindokai és reményei e polyp karokkal egyszer bizottmányi tag, egyszer átutazó, egyszer választó polgár, egyszer román választó stb. többnyire egyöntetü megtámadásoknak.

Az ilyenek közé számitom magamat is.

Emlitett levelezö, midön hozzánk alispánnak beválasztatott, egy alkalomkor igy szólt: „Nem tudtatok megmenekedni főispánotoktól, erre legalkalmasabb eszköz a sajtó *) stb."

E thema subjectiválása nem ide tartozó, de jellemzö tanuság részint azokra nézve, kik kezeibe korunk hatalmas fegyvere, a sajtó, villog, hogy ellenörködjenek visszaélések felett, mert megyénkben a Hidra fejét sikerült ugyanazért, mint késöbb elö fogom adni, leütni, mivel számitásán kivül a sajtó és a nagy közvélemény nekünk is támaszt nyujtott; de ha országszerte minden törvényhatóságban olyan ferde irányban mystificaltatik a közvélemény, mint nálunk ez sajtó utján megkisértetett, akkor, mig észrevennök magunkat, egyes demagogok ugy megzavarják a csak a felszinen szemlélkedö nagy sokaság véleményét, hogy észrevétlenül akna felébe kerülünk, melyet aztán kényc, kedve szerint fellobbanthat a reactio.

Öntudatában annak, hogy nyomasztó, tarthatatlan helyzetünk egyedüli kutforrása az érintett közlemények irója, mind bel-, mind külkerületünk számosan összesereglettünk Hidvégre, azon elhatározottsággal, hogy kérdöre fogjuk vonni azt, ki megyénk iránt a közvéleményt zavarta.

Bizottmányunk megnyitásakor fájdalmas szavakban öntötte ki érzelmeit igazgató főbiránk azon élemények miatt, melyek vezénylete sorompói között a közigazgatásra zsibbasztólag felmerültek, és melyek hirlap utján a közvélemény szine elött bélyegzöleg elöterjesztettek, kiemelvén, hogy „engedetlenség legmagasabb fokára jutván, a tisztség kebelébeni fejetlenség" a miniszterialis utasitás 7-dik pontja második tételében kijelelt hatáskörével élnie kellett és három tisztviselönk hivatalos kodását egyelöre felfüggeszté.

Ezen felfüggesztési kérdésben a bizottmányi gyülés nagytöbbsége (8 szavazó ellen) jogát igazgató főbiránknak, ki az országgyülestöl a felelös magyar miniszteriumra és innen a királyi biztosra ruházott megbizás kifolyásából lön törvényhatóságunk vezényletével megbizva — elismerte és eddigi eljárásáért bizalmi szavazatot adott, mert a cselekvény, a szolgálat felmondása és a tiszti ülés odahagyása ezen tagok részéröl, e felfüggesztésre teljes jogot adott.

E közben történt valami, nem tudom, minek nevezzem, inconvenientiából, szenvedélyességböl, felfogási alárendeltségböl vagy talán roszakaratu czélzatosságból, egy olyan megtámadás az egyik tisztviselö alispán K. K. fentebbi czikkek igazgatója részéröl az elnöki széket elfoglaló főbiró ellen, mely az ülés egész indignatiojával találkozott, s melynek nevét elmondani elég belöle megemliteni azt, hogy a bizottmány autonom jogaival élni kivánt és az ügyet felderitö vizsgálat után a már felfüggesztett tisztviselöjét ez utóbbi tényéért elbocsátással fenyitette, mig a más két felfüggesztett tisztársait feddéssel rehabilitálta.

Megyei bizottmányaink belügyeikre nézve azon hatáskört gyakorolják, mit az országgyülés a hazai ügyek körül, söt el lehet mondani, hogy a municipalis rendszer még emennél is függetlenebb, mert a minek csak belhatása van és a mi a törvény szigoru korlátai között mozog, ott a szentesitö erőt a többség kölcsönzi: hogy azután mi indok vezérli a többséget, és miért büntet oly szigoruan, ez egy más lapra tartozik, melyen felelni sem kötelezett; mert a ki a bizottmányban magát meg nem becsüli, az a bizottmány ellen követ el merényletet és ennek §-a a törvény alapján kibocsátott utasitás, melybe, mint keretbe, beékeltetik a cselekvény.

Az alkotmányosan választott tisztviselö tehát cselekvényeiért alkotmányos választó bizottmányával szemben, mint annak kifolyása, oly kötelmeket vesz vállaira, melyek ellen ha küzd, megbontja a fegyelmet, mivel e bizottmánynak tartozik.

Megemlitendö bizottmányunk episodjából, hogy országgyülési képviselö ifj. gr. Bethlen Gábor alig 4—5 társaival telirakták jegyzökönyvünket óvásokkal, melyek ezen személyi kérdésben sokszor elég gyögédtelen kitételekkel mindég a bizottmány többsége ellen irányoztattak, és hogy megyénkben felhiva valánk teljes érvényre juttatni a többség által, már rég érzett azon loyalitási nyilatkozványt,

*) S megmaradunk jövöre is, meg levén győződve, hogy nem szenvedelmes expectoratiok, hanem a lehetöségig tárgyilagos közlemények azok, mik valódi világot vethetnek azon megyében keletkezett sajnálatos belviszályra, mit még inkább élesztení nem lehet feladatunk. Épp ezért kijelentettük már e hó elején, hogy azon megyéböl csak nyiltan aláirt közleményeknek adhatunk helyet, s ne csodálja senki, ha óvakodunk az ottani pártérzelmek, hevesebb nyilatkozatok organumává tenni lapunkat. Szomoru tünemény az, mely a közügyelmet azon megye belviszályára vonta már is, s a ki szereti a közügyet és megyéjét és valóban segitni akar a bajon; a ki onnan valóban tájékozni akarja a kormányt és közönséget, kérve kérjük, ne küldjön sem egyik, sem másik lapba más, mint lehetöségig a tárgyhoz szoritkozó tudósitásokat, kerülve az ingerlö epithetonokat, s bosszusan megtorló és visszatorló odamondásokat. Szerk.

*) Bocsánatot kérünk, hogy itt a mondat többi részét mellözzük. Maga ezen tudósitás t. irója helyesen jegyzi meg alább, hogy subjectiv dolog, s maradjunk a tényállás mellett. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

mivel józan polgárai e hazának, mind a trónnak, mind pedig a felelős kormánynak eddigi vivmányainkért tartoznak.

Szaboszlay Károly.

Ausztria.

A napi esemény Mühlfeld halála. Régen féltek ez eseménytől, mig végre bekövetkezett. A holttestet Hietzingből beszállitották s közszemlére kiálliták; a szt. István templomból temették el a községtanács rendkivüli közgyülésben rendezte a temetést. A parlament, a községtanács és minden testület, és a város összes népessége kisérte.

Több cseh lap is mulattatta olvasóit azon politikai hirrel, hogy b. Beust birodalmi kanczellár, továbbá a bécsi és berlini franczia követek Karlsbadban találkozni fognak. Ezen tudósitást legjobban megczáfolja azon körülmény, mint a „Wien. Abend.“ irja, hogy b. Beust ezen évben is a gasteini s nem a karlsbadi fürdőket fogja használni.

A pénzügyér törvényjavaslatot terjeszt elő a nemzeti bank alapszabályainak átalakitására.

A pénzügyi bizottság munkálatával elkészült, és most a minoritás tagjai tanácskoznak.

KÜLFÖLD.

KELETI DOLGOK. A moszkvai „Gazette de la Bourse“ a bécsi „Neue Fr. Presse“-nek egy passusát idézi, melyben czikkiró irja, hogy „azon esetre, ha Oroszország a keleti zavarokat fel akarná használni, Ausztria nem maradhatna semleges“, s hogy „Ausztria magatartása egészen megfelelne Oroszország magatartásának.“

Daczára azon csekély befolyásnak — ugymond a „Gazette de la Bourse“ — melyet a „Neue Fr. Presse“ ezen nyilatkozata első pillantásra az olvasóra tesz, mégis megérdemli, hogy komolyan foglalkozzunk vele, és pedig annál inkább, mivel e lap oly pártnak közlönye, melynek tagjai a császári tanácsban ülnek, s kik tényleg kormányozzák is Ausztriát.

Ugyane lap kiemeli azután azon antagonismust, mely Ausztria és Oroszország közt létez, s azt mondja, hogy egy nagy szláv birodalom a Duna mentében, álljon az Oroszország vagy Ausztria uralma alatt, egyforma befolyással volna mindkét birodalomra, s hogy a keleti kérdés végső megoldása nem fogna Oroszország s Európa nyugati hatalmasságai között végbezmenni, hanem Oroszország és Ausztria között. Az orosz lap szerint tehát *jobban cselekszik Oroszország*, ha a jelen pillanatban nem bolygatja a keleti kérdést, és elvárja azon pillanatot, midőn Ausztria lesz Keletre nézve oly veszélyes szomszéd, mint jelenleg Oroszország; akkor aztán a nyugati hatalmak érdekében leend, Ausztria ellen fordulni s nem segiteni azt; akkor aztán itt lesz az id·je, hogy Oroszország, mely az alatt belreformjait befejezte, vaspályáit kiépitette, diadalmasan vivhasson meg Ausztriával.

Oroszország tehát legelső sorban Ausztriával akar megküzdeni, ha a keleti kérdés megoldásához fog.

A „France“ nehezen hiszi, hogy a „Gazette de la Bourse“ fentebb kimondott reménye egykoron valósuljon, s hogy a nyugoti hatalmak valaha azon helyzetbe jöjjenek, hogy Oroszország hagyományos politikáját Keleten támogassák.

FRANCZIAORSZÁG. Párisban Amyot-nál közelebbről egy röpirat fog megjelenni, melynek czime: „La cité de l'Avenir ou la France nonvelle.“ Azt állitják, hogy e röpiratot Drouyn de Lhuys sugalmazta. Foglalkozik társadalmi ugy, mint politikai kérdésekkel. A Németországgal való háborut elkerülhetlennek és közelállónak tartja; a keleti kérdést is ugyanily szellemben itéli meg. A könyv elején okmányok is vannak közölve, melyek tanusitják, hogy a röpirat diplomatától ered.

— Franczia országban furcsa helyzet uralkodik, melyet egy párisi levelező igen találóan ecsetel. Szerinte ki sem tudja megmondani, mit hoz a következő nap, mert a fenyegető bizonytalanság, mely a franczia nemzeti létét zavarja, az államfő szivében fészkel, a ki folyton küzd önmagával s nem tudja, kire hallgasson, mert mindenfelől fenyegető besugással környezik. A válság oly nagyra nőtt, hogy az udvaroknál oly szokásos rejtegetést, titkolódzást leplezetlen nyilt beszéd váltotta fel. „A császárság oda van, felség, ha ön háborut nem kezd“, igy szól az egyik fél. „Franczia ország tönkre jut, ha Felséged az országnak meg Európának biztos kezességet nem nyujt a béke iránt“, mond a másik. De többé senki sem töri magát azon, hogy e veszélyt palástolja, maga III. Napoleon sejti a vészterhes döntő események közeledtét és ő sem rejtegeti ebbeli tudatát. A september hóra kitüzött választások meg a külügyi politika okozta gondok foglalkoztatják kizárólagosan.

Egy volt képviselő nem rég hosszasan értekezett III. Napoleonnal, ki öt terveinek meg akarta nyerni. Miután tüzetesen meghányták volt a császárság helyzetét s viszonyait, a császár igy szólt a követhez: „De azt csak megengedi ön, hogy fiam mindenesetre hamarább javára lesz Franczia országnak, mint az anarchia!“ Már annyira jutott tehát a franczia imperator, hogy, midőn hiveket akar szerezni, mint valamely veszendő per ügyvéde, csak enyhitő körülmények számbavételét ajánlhatja.

ANGOLORSZÁG. A királynő Balmarodba utazott nyaralni, még pedig oly időben, mikor otthon Londonban minden a lehető legnagyobb zavarban van. A miniszteriumot az alsóházban egyik vereség a másik után éri; a kormány csak névleg van a miniszterek kezében, mert tényleg maga az alsóház kormányoz. Bouverie úr módositványa a skót reformbillhez új bajba keverte a kormányt, s ha a Disraeli úr által folyó hó 21-kén ajánlott közvetités is el találna esni, a pohár csordultig fog megtelni, s az alkotmányos zavar tetőpontját fogja elérni. És a királynő ily pillanatban utazik északi Scotiába. E feltünő eset következő megjegyzéseket idéz elő a „Daily News“ részéről:

„Ha a királynő távollétéhez felvilágositást keresnénk — és a közönség mindenesetre felvilágositást vár — azt teljességgel nem találnók fel ő felsége közönyösségében az alkotmányos szokások iránt. Alkotmányosabb érzelmü uralkodó, mint Victoria királynő — bátran állithatjuk — soha sem ült Nagybrittania trónján. Az a nézet sem ér semmit, mely szerint a királynő a mult hétfőn nem tudta, hogy oly fontos kérdések forognak szóban, melyek válságos szavazásokat idézhetnek elő. Ha előre volt látva, hogy az alsóház minden pillanatban oly határozatot hozhat, melyet a kormány nem fogadhat el, ugy azt is előre kellett látni, hogy a kormánynak a fenforgó körülmények közt vagy lemondás, vagy az alsóház eloszlatása közt kell majd választania. Rendes körülmények közt lehetetlennek tartanók, hogy a királynő önként ment volna el 600 angol mértföldnyi távolságra a fővárostól akkor, mikor ily roppant horderejü kérdések vannak a mérlegben. S csakugyan az egyetlen fénysugár, mely ezen elutazásra esik, Disraeli úr legujabb beszédeiből ered. Ha igaz, hogy Disraeli úr elhitette ő felségével, hogy a parlament eloszlatása nem egyike azon ünnepélyes királyi előjogoknak, melyek gyakorlását a fenforgó körülmények komoly megfontolásának kell megelőznie, hanem hogy az csak oly hatalom, melyet bizvást át lehet ruházni valamely miniszterre, ki azt azután magával czipelheti fegyver gyanánt, melyet végszükségben kénye szerint villogtathat: ez esetben a királynő távolléte tökéletesen meg van fejtve, még pedig tökéletes összehangzásban Disraeli úr előadásaival. Ez esetben azonban a legerősb nyelv sem róhatná meg elég szigorban ama miniszter eljárását, a ki annyira képes királynője méltóságát lealacsonyitani, és ő felségét törvényes jogainak gyakorlatától megfosztani.“ Alább a „Daily News“ ezen eljárást egyenes felségárulásnak nevezi az alkotmány ellen.

A „Pall Mall Gazette“ a vádaknál tovább megy és világos szavakkal tanácsolja az alsóháznak, hogy — a mint már a „Times“ által is sugallva volt — tagadja meg a kormánytól az államköltségeket. S ez csakugyan gyökeres eszköz volna, a tory-kormányt vagy az egyik, vagy a másik alternativa elfogadására kényszeriteni.

A „Times“-nak egy Bukurestből folyó hó 20-ról kelt távirata szerint, több ágyu érkezett oda Poroszországból Galiczián keresztül, a vám háznál áruk gyanánt jelentetvén be. Az ottani fegyvergyárban nagy tevékenység uralkodik.

London, május 25. A skót reformbill tárgyában kielégitő mégállapodást várhatni.

A „Morning Post“ egy közleményt hoz, mely megerősiti a „Neue Fr. Pr.“ azon tudósitását, hogy az angol kormány az általános lefegyverkezés iránt a hatalmaknak előterjesztéseket tett. Azonban — teszi hozzá az idézett lap — az illető alkudozások jelentékeny nehézségekre ütköztek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A tanári értekezlet utolsó ülése mult szerdán, május 27-én d. u. 5 óra körül kezdődve tartatott, melyben egyebek között szives felhivás intéztetett a s.-szentgyörgyi gymnasium ig. tanára részéről az elöljáróság nevében, hogy — mint következik is — a jövő évre e tanoda tüzessék ki értekezleti helyül, mi meg is történt. Végül, mielőtt a tanoda nem közönség elé tartozó ügyeiről tanácskozás végett zártüléssé alakult át az értekezlet, egy visszatekintő elmélkedést s bezáró lelkes beszédet tartott az elnök, végszavaiban meleg búcsuszavakat, forró köszönetet intézve királyhágóntúli tanár-testvéreinkhez megjelenésökért, részvétökért, s Istennek legjobb áldásait kérve, óhajtva reájok s tanintézeteikre; a búcsu viszonzás részökről, a m.-szigethi lyceum igazg. tanára szónoklatában a milyen fölemelkedett szellemü, szintoly forró érzelemből eredő, szivet s lelket át meg átható vala.— Az ily értekezletek s főleg az e téren is megkezdett szivélyes unio, szellemi összesimulás, vállvetett közremüködés az oly sokáig elszakadtan állt országrészek között, mindkettő tanügyére s igy az egész ország leendő felvirágzására nézve kétségen kivül csak üdvös hatásu, csak kedvező eredményü lehet. A mi áldáskivánásunk s szeretetünk is kisérje volt vendégeinket útjaikban, áldás és süker lebegjen tanintézeteink, a jövő e veteményes kertjei fölött ugy innen, mint túl a Királyhágón.

* Eisenberger Lipót, ki, mint erdélyi urbéri papirok bevásárlásával foglalkozó üzletember, a Királyhágón innen széles körben ismeretes egyéniség volt, s ki, mint a Voith bécsi bankárház s illetőleg az amsterdami bankárok syndicatusának megbizottja, szabálytalan ügyvezetés vádja s terhelő gyanuokok miatt, a miniszterium és erdélyi kir. tábla által delegált kolozsmegyei törvényszék által pár héttel ezelőtt vizsgálati fogságba helyeztetett, különféle okoknál fogva sokat foglalkoztatja az emberek figyelmét, s mint minden ily esetnél, a hol egy ember fényes háztartás kényelmei közül a fogság ridegebb viszonyai közé kerül, ugy Eisenberger helyzetéről s ügyéről is sok mindenféle hir kering. De bizonyos az, hogy helyzete — a mennyiben hasonló viszonyok közt is lehet sanyarubb vagy előnyösebb — nem oly vigasztalan, mint sokan hiszik. Mindenekelőtt meg kell jegyeznünk, hogy kényelméről gondoskodni, könyveket és hirlapokat bevitetni, barátai és ismerősei látogatását törvényszéki engedély mellett elfogadni, meg van engedve, s lakása tiszta, világos és egészséges szobában van a megyeház melléképületében, melyben — nem rég vásároltatván — tisztességes emberek, s nem közönséges fegyenczek laktak. Szóval: a delegált megyei törvényszék az ügy érdekit illetőleg a vizsgálatot kérlelhetlen szigorral folytatja ugyan, de a személy irányában lehető humanus eljárást tanusit, s mind az elnökségi jogokat gyakorló főbiró, mind a kényes feladattal megbizott vizsgáló biró kizárólag az igazságszolgáltatás czélját tartják szem előtt. A személyes vizsgálat már be van vezetve, s a dolog, mit a hir részben tán nagyitott, még további vizsgálatot igényel; ellenben már az elővizsgálat eredménye szomoru világot vet a provisorium s Bach-kormány idejében a bureaux homályában folyt némely üzelmekre, s ezen ügy mindenesetre nagy érdekü és a már értesitett kormány figyelmére méltó. A fővádlottnak az iránti kérése, hogy szabad lábra helyezve folytattassék ellene a vizsgálat, tekintettel arra, hogy nagy összegről van szó s a gyanuokokra nézve a részletes vizsgálat, tanukihallgatás sat. most van folyamatban, nem adathatott meg a szabályok értelmében. De a vizsgálat további részleteiben is gyorsan vezettetik czéljához, s noha számos egyént kell még kihallgatni, remélhető, hogy nem sokáig kellend a végeredményre várni. Kir. biztos ő nmlga, kinél a törvényszéken elnöklő főbiró több izben jelentést tett, nagy figyelemmel kiséri az egészet, s meg lehet nyugodva mindenki, e nevezetes vádesetnél sem több, sem kevesebb, mint az igazságszolgáltatás részrehajlatlan szelleme az, mi mind az érdekelt feleknek, mind a közvárakozásnak elégtételt szolgáltatand.

= A kormányszék feloszlatása — pesti lapok hirei szerint — küszöbön áll.

= A kolozs-kalotai ev. ref. egyházmegye part. zsinati széke az egyházmegye történelme megirásához szükséges anyagok egybegyüjtésére kiküldte m.-valkói lelkész Mihálcz Elek urat, ki nagy figyelemmel tett kutatásait be is végezte. Alkalmunk levén a t. úr jegyzeteibe bepillantani, örömmel vettük észre, hogy a sok érdekes adat közt számos, részint egészen új, részint még csak igen kevéssé ismert is találtatik. Birjuk az illető igéretét, hogy az érdekesebbeket annak idejében lapunkban közölni fogja, addig is felkéri általunk a Gyeröfy utódokat, hogy a gy. vásárhelyi és kis-kapusi egyházakban levő négy, s archeologiai szempontból igen becses sirkövet végképp elpusztulni ne engedjék.

= Az idei ujonczozásra vonatkozó kimutatások felterjesztése a hatóságoknak f. hó 30 ig egy miniszteri rendelet folytán meghagyatott.

= Nagyobb pusztitást alig vitt véghez valahol, a közelebbről országosan jelentkezett vizár, mint Kristyoron, a szomoru hirü Brád közelében. Egy magánlevél után közöljük erre vonatkozólag a következő részleteket: F. hó 16 kán a föld néhányszor megrázkodott, s erre a falu felett feketéllő fellegoszlopokból vastag sugarakban kezdett ömleni a tojásnyi nagyságu jéggel vegyitett viz. Három óráig szakadt a felleg, s ez idő a kristyoriaknak itélet napja volt. Az ölnyi magasságot tulbaladt ár köépületeket sodort pehelyként magával; itt egy embert lehetett látni szétomlott csüre gerendáján küzdve az elvadult elemmel, amott egész nyáj sertést, juhat, marhát sodortak tova a hullámok; házfedelek, butorok, ruhanemüek tarkáltak a habzó árban. Egy beteg asszonyt ágyastól és egy szekerével a mezőről hazatérő gazgát marhástól, szekerestől hajtott hosszasan a viz, mielőtt megölte volna. A száz mázsás szikladarabok pehelyként kerültek elé a meghasitott hegyek gyomraiból. — Elviharozván a catastropha, szomoru kép tárult fel: A helységben csaknem minden épület megrongálva, több összeomolva, mig más részének már csak eliszapolt helye volt. A határon majd minden hegy összeomlott, egyik egészen ketté hasadt, iszonyu mélységet tüntetvén fel. Az eddig zöld mezőt ölös iszap, s roppant köhalmaz lepi, elannyira, hogy több év kell, mig egy nagy részt ismét termékenynyé lehet tenni. A helységben egyetlen egy kerités sem maradt, s a jég minden ablakot összetört. Egy egy erősebb épület oldala mellett ott látni a pusztulás jeleit: az ide sodort épületfákat, ágyat, bölcsőt, hambárokat stb. — Teméntelen marha esett áldozatul. Emberélet négy veszett el.

= A „H. Ztg“ ugy hallja, hogy Napoleon herczeg Ausztriába jövetele alkalmával — útját Konstantinápoly, Bukurest felé vevén — Nagy-Szebent is útjába ejti. Ha ez áll, ugy valószinüleg mi is meglátandjuk a hires herczeget.

= A jogakademiai ifjuság csütörtöki hangversenyét meglehetős nagy közönség látogatta meg, s a közremüködők mindenike megaratta méltó tapsait. Különösen, mi mükedvelőknél nem a leggyakoribb eset, jól sikerült „A nyelvtan“ előadása, s itt mint legnagyobb tetszésben részesültet Pap Ilona kisasszonyt kell főképp kiemelnünk; — s nem mellőzhetjük hallgatással Bercsényiné asszony viharos tetszést szült, remek szavalatát sem. A torna-mutatványok hasonlóan meglepték a házat, s igy a megelégedést nem zavarhatta más, minthogy Bereczné és Ruzicskáné úrasszonyok fellépése csak hirdetve volt és sem annak bájos hangja, sem ennek varázs-hegedüje ez este meg nem szólalt. — A torna-mutatványokra még visszatérünk.

= A földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi miniszter az ország összes gazdasági egyleteit értekezletre hivta össze junius 14-ikére.

— A nyári idénye f. é. május 24-én az előpataki fürdői m. k. távirdai állomás megnyittatott, korlátolt napi szolgálattal.

— Közelebbről nevezetes gép készült Rajka helybeli gyárában: egy új szerkezetü fecskendő. Mindazok, a kik látták e nagyon czélszerü tüzvész-harapódzás-gátló temérdek károsodástól s életveszélytól óvható szert müködésében dicsérettel halmozzák s elismeréssel adóznak jeles készittetőjének. Szerkezete sokban különbözik az eddigi vizipuskákétól: fögépezete nincs a vizládában, hanem azon felül s előnye, hogy a szelepekhez, ha oda a vizből gaz férközött, egy csavar lecsavarásával könnyen hozzáférhetni; továbbá a vizipuska-cső a földről kormányozható, mint szintén a viz beöntése is, minden mászkálgatás nélkül, onnan történik; aztán stäbelje nem két, hanem csak egy száru, azonban kétszeres erővel müködő s végül, a mi a fődolog, a vizsugár az eddigi vizipuskákénál messzébb ható s bő vizet áraszt. A városi rendőrség is, dicséretére legyen mondva, egy bizottság által, egy mérnökkel az élén, hivatalosan megvizsgáltatta s bizton hiszszük, a legjobb véleményét nyilatkoztatta ki felőle, Sz.-Fenes számára készült.

= Az országgyülés folyó hó 26-kán tartott ülésében a hatvan-miskolczi s igy a magyar, észak keleti vaspalya hálózat vita nélkül megszavaztatott.

— A képviseleti közgyülésnek 65. 1868. szám alatt kelt határozata következtében mindennek tudtára adatik, hogy a hidkapun kivüli hid és az ugynevezett Tauffer hid alatt az eddig szokásban és gyakorlatban volt ló-, marha- és disznóferesztések 6-tól 12 frt büntetés terhe alatt betiltatnak; feresztő helyül kijelentetik azon része a nagy Szamosnak, mely a Bágyi Mihály háza melletti sikátor végében, az özvegy Weinhold Jánosné háza mellett bir bejáró s ezzel szemben a hidelvére kijáró helylyel. Sz. kir. Kolozsvár város közigazgatási tanácsától május 22-kén 1868.

— A h. zenekör f. hó 31-kén tartandó előadásának müsorozata: 1. „A viadsori vig nők“ czimü dalmü nyitánya, Nicolai Ottótól, Sextettre. Előadják a zenekör tagjai. 2. „Ábránd“ fuvolára zongora kisérettel, előadja Bukofszky Béla úr. 3. Quartett, Schubert Ferenczetől op 23. Es dur zongora, hegedü, viola és violoncellora. Előadják Ranchleitner A., dr. Hintz György, Todorffi és Strobl H. urak. 4. „A két álom“, dal, Kückentől, éneklik Benel Amália és Gyulai Jolán k. a., zongorán kiséri Berecz Ede. 5. Beriot. 1-er Concerto. Hegedün zongora kisérettel előadja Salamon Vilmos úr. 6. Egyveleg a „Hugenották“ czimü dalmüből sextettre Kaczér F.-től. Előadják a zenekar tagjai.

— A dobokamegyei honvéd-egylet 1868. évi május 23 kán tartott ülése határozata nyomán minden hó 20-kán d. e. 10 órától d. u. 5 óráig magokat e megye honvédjei az igazoló bizottmány előtt Szamosujvártt igazolhatják, hol is igazolási jegyüket a már magokat igazoltak is átvehetik. A dobokamegyei honvéd-egylet igazoló bizottsága. Szamosujvártt, május 23 kán, 1868. Kovács Lajos, jegyző. Boér János, elnök.

— A róm. kath. fögymnasiumi ifjuságnak folyó hó 26 kán tartott májusi ünnepélye alkalmából tks. Biasini Domokos urnak az ifjuság iránt tanusitott nagylelküsége, s az ünnepély emelése körüli áldozatkész fáradozásaiért, valamint mltgos dr. Szabó József urnak szives pártfogásáért és Zámbó János tanár urnak fáradhatlan, erélyes tevékenységéért a gymnasiumi ifjuság nevében mély köszönetet szavaz. Kolozsvártt, május 27 kén 1868. A rendező választmány.

= Az „Osten“-nek irják Galaczból, hogy ott Klinder Péter orosz mérnök, ki a többek között magyarul is beszél, mérésekkel foglalkozik. A konzulok figyelemmel kisértetik működését.

* Egy jó hazafival, egy valódi független és mivelt magyar emberrel kevesebb. Volt huszárkapitány s alsó fehérmegyei birtokos Pausz József nincs többé. Éppen most veszszük e rideg valóságról szóló szomorujelentést, mely következő: Möckeln Károlyné, szül. h. ohábai Pausz Klaudine maga, ugy édes atyja h. ohábai idősb Pausz József, távállevő férje cs. kir. lovas százados Möckeln

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Károly, valamint kiskoru gyermekei Károly és Josefine nevében szomoruan jelenti, miként hőn szeretett testvére, illetőleg fiu, sógor és nagybátya h. ohábai ifjabb Pausz József, folyó május hó 22-kén életének 35-dik évében tüdő-gümőr kór következtében kiszenvedett. A kérlelhetlen halál egy virágzó férfikorban levő hőn szerető és szeretett kedves testvér, hü fiu, résztvevő rokon, egy áldozatkész jó barát, egy mivelt és éltét hasznositni tudó honpolgár éltét oltá ki, Földi részei a kiszenvedettnek folyó hó 24-kén délután 4 órakor a szokott vallásos szertartás után fognak a helybeli római katholikusok temetőjébe helyeztetni, lelkéért pedig az engesztelő áldozat folyó hó 25-kén d. e. 10 órakor a helybeli r. katholikusok főegyházában fog az egek urának bemutattatni. Nagy-Szeben, május 23. 1868. — Béke poraira!

— Szamosujvártt junius 1-én Berecz Ede karnagy úr vezetése alatt jótékonyczélu mükedvelői hangverseny fog tartatni két szakaszban. Müsorozat: I. szakasz: 1) Nyitány „Norma" czimü dalműhöz Bellinitől sextetre, játszák: Statzinger József, Trandafir Miklós, Márkovics Lajos, Grósz Frigyes, Todorfy Döme, Hárách József, Várady József, Bukofszky Béla és Salamon Mihály urak. 2) „Fantasie la sonanbulo de concert", Thalbergtől zongorán előadja Berecz Ede úr. 3) „Air Varie" Beriottól hegedün zongora kisérettel előadja Trandafir Miklós úr. 4) Cavatina „Don Sebastián" czimü dalműből előadják nevezett mükedvelő urak. — II. Szakasz. 1) Nagy „Ábránd" fuvolára Briciálditól zongora kisérettel előadja Bukofszky Béla úr. 2) „Fantasie Brillante" de Beriot hegedün zongora kisérettel előadja Stratzinger József úr. 3) Szavallat, előadja Bartalics Miklós úr. 4) Magyar ábránd" kettős hegedün zongora kisérettel előadják Stratzinger József és Trandafir Miklós urak. 5) Nagy egyveleg Erkel „Bánk-bán" czimü dalműből octettre szerzé Berecz Ede, eljátszák fennevezett mükedvellő urak. Az előadást tánczvigalom követendi. Hiszszük, hogy e nemes czélt mint mindig, ugy most is méltó siker fogja koronázni.

= A N.-Körösön történt ismeretes kihágások miatt elfogatott összesen 25 egyén ügyében 23-kán hirdettetett ki az itélet. A 25 személy közül csak kettőt lehetett fölmenteni, 23-an hosszabb vagy rövidebb tartamu fogságra s a perköltségek egyetemleges megtéritésére itéltettek; az elitéltek nagyrészint a legalsóbb osztályhoz tartoznak, az itélet ellen csak kevesen jelenték be a fölebbezést.

= Rendkivüli baleset. Pesten az Orczikert háta mögött az üllői vámházon kivül egy Schmitt nevü orgonamestert öt kutya támadott meg, lábáról lerántva, s mig a közellevő pénzügyi őrök közül egy segitségére jött volna, annyira összetépték, hogy rendkivüli sebeiben meghalt.

= A pénzügyministerium részéről intézkedés történt, hogy a só árának legközelebb kilátásba helyezett leszállitása okából az ország egyes vidékein bekövetkezhető sóhiány meggátlására minden pénzügyi kerületben jó hitelü kereskedőkkel egyezkedés jöjjön létre, melynélfogva ezen kereskedők a só ára leszállitásáig is raktárukban annyi sót fognak tartani, hogy azáltal a közönség szüksége fedezve legyen; ezen kereskedőknek, az olcsóbb sóár beálltakor raktárukban készletben találandó sóért a miniszterium ármegtéritést biztositván.

= A gyulafehérvári érsekség betöltése ügyében a vallás- és közoktatásügyi miniszter a gör. kath. vallásu képviselők emlékiratának tekintetbe vételével e tárgyban már elkészitette felterjesztését ő Felsége elé. — E felterjesztésben a választási jog még meg van engedve, de fenntartatik más alkalmakra ő Felsége kinevezési joga. Román lapok azt is akarják tudni, hogy a választás eszközlésére legközelebb kiküldendő kormánybiztos Boheczel országos képviselő.

= A marosvásárhelyi lövész- és tornaegylet gyorsan halad létesülése felé. Az épitkezési terv, melynek költsége 1300 frtra van számitva, már elfogadtatott s foganatositása bizottmányra bizatott. A tornaépület az Elbában fog felépittetni. A felterjesztett alapszabályok még nincsenek ugyan megerősitve, de ez remélhető.

= A pénzügyminiszteriumban a „P. C." szerint, egy statistikai osztályt rendeznek be, melynek feladata lesz a jövő adóreformokhoz szükséges adatokat beszerezni.

= Bécsi lapok irják, hogy valamennyi csapatparancsnokhoz rendelet érkezett, melynek tartalma az, hogy minden olyan katonatiszt, a ki hirlapokhoz akár czikkeket, akár katonai hireket küld, „rövid úton" bocsáttassék el.

= Madarász és a „Nép Zászló"-jának felelvén Jókay, többek közt irja: „Világosan és nyiltan kimondtam igenis, hogy roszalom a Madarász által kiadott proclamatiót; melyben a nép felhivatik, hogy a rendes képviselet kikerülésével egyenes befolyást gyakoroljon a törvényhozásra; mert ez fejetlenségre vezet, mert a törvények iránti tiszteletet lerontja, mert a nemzetiségeket országbontásra buzditja, a nemzet osztályait pedig teljes meghasonlásba hozza egymással, a munkás osztályt az intelligentiától elszakitsa; de még jobban roszalom e kérvénynek azon tételét, hogy az ország hadserege negyvenezer főre szállittassék le, mert ha ez megtörténnék, fegyvertelenül, készületlenül álló nemzetünk végkiirtása állana a legközelebbi napok rendén. Én abban az iskolában, a hol nekem tanitották a hazaszeretetet, azt tanultam, hogy hazája védelmére életét felajánlani minden hazafi köteles, s a ki arra izgatja a népet, hogy e kötelesség alól vonja ki magát, azzal nem mint ellenvéleményü küzdőféllel, de mint nemzeti létünk ellenével beszélek."

= A bukuresti magyarság egy kérvényt intézett a képviselőházhoz, melyben a bukuresti magyar-osztrák consulatus ujjászervezését sürgeti. Köztudat szerint az egyesült dunai fejedelemségekben hatvanezer magyar-osztrák alattvaló van, kiknek legfeljebb egy hatoda tisztán ausztriai: az-az lajthántúli, a többi pedig mind a magyar korona polgára; ezeken kivül még szintén ugyanennyi fordul meg az egyesült dunai fejedelemségekben évenkint. S mégis a consulatus hivatalnokai közt alig kettő tud magyarul. A „Szék. K." névszerint sorolja elő e hivatalnokokat, utánok jegyezvén azt is, hogy nem értik a magyar nyelvet; — a személyzet 23 egyénből áll és ebből csak 1 őrmester magyar. Ezt nevezik aztán osztó-igazságnak. A magyar iratokat még a román külügyér is kénytelen a reform. lelkészhez küldeni hitelesités végett és nem az osztrák-magyar consulsághoz.

= Ebergényi kisasszony nagyon meg van törve. Nem az többé, a mi volt elitéltetése után, mikor egész férfiasan viselte magát. A vizsgálati fogság alatt öltözködött, a mennyiszer akart, de most tudtára adták, hogy ruháitól meg kell válnia, s föl kell venni a női fegyenczek darócz öltönyét. Ez leverőleg hatott kedélyére, s hozzá még hajfürteit is lenyirják, melyekre oly büszke volt. „Inkább még húsz évet kiállanék! — kiálta föl mérgesen — csak drága fürteimet hagynák meg. Hisz ez is rablás, ez is gyilkosság!" Különben egész nap egy szót sem beszél, mintha megnémult volna. Ha szól: csak Chorinszkyról képzeleg. Álmában a Gusztáv, München és Ledszke nevek gyakran lebbennek el ajkairól. Most már nem állitja magát ártatlannak, az itéletet sem tartja igazságtalannak, csak Gusztávnak kegyelmeznének meg! Egészsége nem hanyatlik, mert még mindig saját költségén étkezik. Az a hir, hogy Ebergényi Juliát tanuképpen akarják vinni a Chorinszky pöre tárgyalására, kellemetlen benyomást tett az Ebergényi-családra. Most a császárhoz folyamodnak: akadályozná meg, hogy E. Julia legalább a müncheniek kiváncsiságának ne legyen kitéve. Chorinszky pöre jövő hó 30-kán kerül az esküdtek elé. A védő, Schausz udvari tanácsos, ismét Bécsbe utazik, hogy a pöriratokon tovább dolgozzék.

= Egy pék inas N.-Szebenben közelebbről azért akasztotta fel magát, mert félt, hogy a felelősségére hagyott zsemlék roszul sülnek meg. Halott volt már, midőn észrevették.

= Stettin városában e hó 15-én borzasztó fellobbanás történt. Egy szeszgyárhoz tartozó nagy épületben tüz ütött ki, mely belekapván az itteni szeszkészletbe, egy pillanat alatt lángba teritette a szomszéd szeszgyárat, az iskolát és több más magán házat. A láng, tápláltatva az égő szesz s a faházak anyaga által, oly nagy volt, hogy lehetetlen volt hozzá közeliteni is. Egyszerre e hang rettentette meg a néptömeget! „a szesz-raktárak fel fognak lobbanni," mindenki rémülve futott a pusztitó elem szinhelyéről, csak a tüzoltók s nehány bátor szivü ember állta meg a sarat. E pillanatban egy menydörgő hang reszkettette meg a levegőt, egy elzárt szesztartó szétpattanva a levegőbe repült s minden irányban sisteregve okádta a kékes lángot. A körül állók közül sokat égő borszesz lángok boritottak el, s részint nehéz, részint könnyebb sérüléseket szenvedtek a rájok fecskendő égő szesztől. A szesztartó szétpattanása minden oltási kisérletet meghiusitott. Tartalma égő folyó gyanánt hullámzott, beömlött a mélyebben fekvő utczára s a követezen oly magas lánggal égett, hogy az utczán teljes lehetetlen volt keresztülmenni. A legkétségbeejtőbb az volt, hogy a tüz minden irányban új tápot talált s a láng csakhamar belekapott az iskolaépületbe s a Bückforth-féle szeszgyár épületbe, melyek nehány pillanat alatt hamuvá váltak. Az egész egy tüztengert képezett, a láng fennmagasra lobogott s nappallá világitotta az éjet köröskörül. Reggel felé még egy más reservoir is föllobbant, mely szinte tömérdek pusztitást tőn, de a tüz terjedelme nem növekedett. Az explosio által okozott légnyomás több embert röpitett az Oderába s ezek közül sokan oda is vesztek. A hiányzók száma eddigelé 17, a többé kevésbé megsérülteké mintegy 80. Egy Dahms nevezetü kormányzó családjával lángba borult csajkából menekülni akarván, utána ugrott nejének, a ki gyermekével a lángok közül a folyóba vetette magát. Mind a három odaveszett. Az elégett szesz 1 és fél millió quartra s a biztositott árukban esett kár 500,000 tallérra becsültetik. Az égés helyéhez közel nagy mennyiségü lőporral töltött raktár volt, az őrök jelentették, hogy a hőség oly magas fokra kezd hágni, miszerint félni lehet az explosiótól. Erre aztán a raktárt kiüritették. Mily nagy lehetett a hőség, mutatja az, hogy az egész szinhelyen s annak környezetén a növényzet mind le van perzselve.

= A „Pécsi Lap"-ban a következőt olvassuk: mult hetekben római maradványokban anynyira bővelkedő városunkban ismét két lelet adta elő magát. A barátok utczájában ugyanis a néhai Posz-féle házban alapásáskor 8 lábnyi mélységben több római sirra akadtak, melyek a talált érmeket tekintve, aligha nem Antoninus Pius római császár idejéből valók. A sirok igen szegény emberekéi lehettek, mert aljuk és két oldaluk a közönséges felhajtott szélü római cserépfedél-téglából lett összeállitva, még tetejük közönséges római faltéglából háztető-alakban készült. A csotvázak fejei kelet, lábaik nyugat felé voltak irányozva. E sirok környékében még egy egészen elrozsdásodott réz edény, továbbá egy kis üres aranyból készült gyöngyezetü és több cserép edény lett találva. — A másik lelet néhai Kelemen székesegyházi kanonok házában történt, midőn az utczaszabályozás végett beljebb állitott udvarfal alapja ásatott. Találtak ugyanis egy római kis kútra és vizvezetékre. A kút medenczéje részbe fehér faragott mészkőből, melyet a rómaiak mostani Haviboldogasszony hegyről nyertek, egy részben téglából volt készitve.

= Halálos lelkesedés. Chicagóban közelebbről egy ünnepély alkalmával oly irtózatos éljenekben és tapsban tört ki egy ünnepelt szónok beszédére a hallgató sereg, hogy a terem falai megrendültek s az épület a gyülekezetre omlott, többeket romjai közé temetvén. — Külföldi lapokból olvastuk.

Gabonaár Kolozsvártt május 28-n 1868.

(Alsó a. mérő, középár.)

Tisztabúza 3 frt 95 kr. Elegybúza 2 frt 80 kr. Rozs 2 frt 30 kr. Árpa 1 frt 80 kr. Zab 1 frt 40 kr. Törökbúza 2 frt 5 kr. Pityóka — frt 75 kr Marhahús fontja belváros 19, külvárosban 18 kr.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyilttér.

800 öl tüzifa a legjobb minőségü keményfa, hosszu-ölekben, Kolozsvár közelében. Jutányos ár. Egyezkedhetni a szerkesztőségnél.

(170) (2—3)

Pályázati hirdetmény.

Gyergyószékben kebelezett Szárhegy székely község részéről felsőbb engedélynél fogva, ezennel egy helybéli orvos állomásra 800 az az nyolczszáz forint évi fizetéssel pályázat nyittatik, ehez járul egy tisztességes szabadszállás, ugyszintén minden második évben, a borszéki fürdő orvosi állomás is, a fürdő idény három havára járuló 50 — 50 forint havi dijjal és ott is szabadszállással.

A pályázatra csak a magyar nyelvet biró orvostudor urak tarthatnak igényt, s a pályázni kivánó t. cz. urak felkéretnek ez iránti folyamodványaikat a szükséges csatolványokkal ellátva, a folyó évi **augustus végéig** ezen község elöljáróságához beküldeni, mely a részletes feltételekről személyesen, vagy irásban kész megadni a kellő felvilágositásokot.

Kelt Gyergyó-Szárhegyen, 1868 május 24-én.

BARTALIS IGNÁCZ, biró.

FIGYELEMREMÉLTÓ!

CSIKY TESTVÉREK

füszer- és **festék-kereskedésében** nagyválaszték- és a legjobb minőségben kaphatók **leszállitott áron: olajba tört** és **száraz festékek; porosz és angol Butor,- bőr-** és **kocsi-Lack; firneis** és **lenolaj,** bécsujhelyi **terpentin.**

Éppen most érkezett egészen uj

Bőr-kenőcs —

melylyel a régi és avult **bőröket** és **hámokat** egészen meglehet ujjitani, s azoknak a legszebb fényt s lágyságot adni; ugyszintén **czukor, kávé 64 krtól** a legfinomabb **96 kros gyöngykávéig** és mindenféle **füszerek** a **legjutányosabb árban.**

A t. közönség figyelmébe ajánlják továbbá **eczetgyárukat,** melyben a legtisztább **szeszből** (és nem vitriolból) készült **eczettel** minden időben bármily mennyiségben — vedre 30, kupája 4 krjával — szolgálhatnak. Nagyobb megrendelések a külmonostor-utcza szegletén levő, a „BÉKÁ"-hoz czimzett raktárukban tétethetnek. (173) (1—*)

Végül tudatják a nagyérdemü közönséggel, hogy kereskedésük az idénre is bőven el van látva elismert gyógyerejü, friss töltésü **bel-** és **külföldi ásványos gyógyvizekkel.**

Valódi franczia- és angol rajzpapirok,

— kisebb és nagyobb ívekben — ugy **rőf** számra — igen finom **olajozott szalma-papir, egész rajz-készletek, czirkalmok** és **vonalzó-pennák, finum fekete** és **szines-íron, valódi Cármin, kék-** és **zöld-tenták, vonalzók** és **háromszög-ök,**

Valódi chinai-tusch,

továbbá:

többféle **minőségü** és **formáju levélpapirok** és **levélboritékok,** minden egyéb **iró-** és **rajz-eszközök nagy választásban** és **jutányos árakért kaphatók** Kolozsvártt

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében.

Ugyancsak **Stein János**nál kapható:

Schiller összes munkái.

(Eredeti kiadásban)

12 kötetben, füzve	. .	**1 frt**	**80 kr.**
6 csinos vászon kötésben	. .	3 frt	12 kr.
6 **diszes aranyos** kötésben		4 frt	— kr.
dtto **összes költeményei**	. . .		**16 kr.**
„ „ „ kötve	. . .		36 kr.
„ „ „ diszkötésbe	.		60 kr.

ADATOK
a XI-dik zászlóalj történetéhez.

Egy honvéd magán jegyzetei. 1—120 lap, 8-adrétben. Ára 50 kr o. b.

Postán küldve 55 kr.

Midőn Magyarországon az első tiz honvéd zászlóalj már teljesen megalakult: az erdélyi részekből is a XI. és XII-nek alakitása el lön határozva. Kolozsváron kezdődött a XI-dikhez való toborzás, Maros-Vásárhelyen a XII-ikhez. E két zászlóalj Erdély ifjuságának virágából állott.

E könyvecskében a XI-iknek van leirva rettenthetlen bátorsága, sanyaru szenvedései és történeti dicsősége. Kevés család van, melyből fiu, vő, testvér vagy atya ne szolgált volna e hős zászlóaljban. Ezek igazán hazafiak, a haza katonái voltak; minden csata részesei, előcsatarai a legvéresebb ütközeteknek. Csucsa, Medgyes, Szeben, Piski határa mind vérőktől ázott, hősi babéraiktól lett történetivé. Hogy Erdély 1849-ben a reactio fészkét megsemmisitette, hogy nyilt földön nem volt ellenség, nagy részben az ő érdemük. A hölgyek virággal boritották el őket, a fővezér veres csákót adatott számukra, zászlójuk együttesen kapott érdemjelt annak bizonyságául, hogy annak egyenként és összesen minden tagja vitéz.

Ezeket beszéli el itt a zászlóalj egyik vitéz őrnagya, egyszerü nyelven, saját látása s meggyőződése szerint. E müvecske a hős Bem, e zászlóalj és az erdélyi hadjárat érdemlett megdicsőitése.

Ajánljuk a hon hü fiainak és leányainak.

Aly bey. Kelet tüudérvilága, vagy Szaif Züliázán szultán. Arab rege. Forditotta Orbán Balázs. Két rész egy kötetben kötve 2 frt. Díszkiadás, 4 könyomatu képpel, 3 frt.

Mühlbach Luiza. Tartaroff herczegnő vagy a Czárnő leánya. Történeti regény két kötetben. Forditotta **B.** Ára 2 forint.

P. Szathmáry Károly. A kosztolányi hölgyek. Történeti regény, két kötetben. Ára 2 forint.

Erdély a rómaiak alatt. Kútfők nyomán irta Wass József, kegyes szerzetbeli áldor, gymnasiumi tanár, s a magyar tudományos akademia levelező tagja. Az Erdélyi Muzeum-Egylet által a Haynald-díjjal jutalmazott pályamunka. Erdély térképével. Ára 1 frt 50 kr. osztr. értékben.

Rendszeres utasitás, tökéletesen szép és gyors irás 3, legfölebb 4 hó alatti elsajátitására. Gymnásialis, reál- és kezdő tanodák használatára összeállitotta Fiedler Tamás Kolozsvártt. Ára füzve 1 ft.

Biró Miklós. **Egy mezei gazda élete.** Olvasókönyvül a kisebb tehetségü gazdák s főleg a köznép számára. Füzve 1 frt.

(174) (1—2)

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagy érdemü helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlani, miként folyó évi Szentgyörgy napjától fogva **Kolozsvártt** a

„Veresfogadóhoz"

czimzett vendég őt ujból haszonbérbe vévén, gondoskodtam tisztelt vendégeim számára a legjobb minőségü borok, jó izü étkek és kényelmes szállásról a lehetőségig olcsó árban. Pontos és gyors szolgálatomat ajánlva tisztelettel vagyok a nagy érdemü közönségnek kész szolgája

FOGARASI KÁROLY, vendéglős.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüivel (Bel-farkasutcza 74. sz.)

Mai számunkhoz féliv melléklet van csatolva.

HIRDETÉSEK.

Fürdő-megnyitás!!!

A sztojkai ásványviz-gyógyforrás és fürdő-intézet megnyitása az 1868-ik évi idényre jun. 1-én fog megtörténni.

E gyógyforrás ásványvize a mult évben vegyelemzés alá vétetvén, **alkatrészei** egy bécsi fontban következő mennyiségben jelentkeztek:

Halvhamany (Chlorkalium — —	2.114.
Konyhasó (Chlornatrium) — —	23.668.
Szikiblany (Jodnatrium) — —	0.00041.
Szikbüzeny (Bromnatrium) — —	0.0306.
Szénsavs szikéleg (Kohlensaures Natron)	12.923.
Szénsavas lavany (Kohlensaures Lithium)	0.070.
Kovasav (Kieselsäure) — — —	0.133.
Vasélecs (Eisen oxyd) — — —	0.027.
Vilsav (Prosphorsäute) — — —	0.0048.
Szerves anyag (organische Substanz) —	0.060.
Félig kötött szénsav (Halbgebundene Kohlensäure) — — — —	11.893.
Szabad szénsav (freie Kohlensaure) —	15.445.
Collensaures magnesia szénsavas kesereny —	4.399.
Az alkatrészek összege	51.7229.

A viz hömérséke 12° C. — 10,000 gran viz kifözve adott 10,425 C. C. szénsav terimét. (168) 2—3

Ezen alkatrészei által a gyógyviz hathatós erejünek bizonyult a következő bajokban: A gyomor és belek müködésének gyöngesége, a hasszervek vérpangása, máj- és lépkeményülés, a hasmirigyek daganata, epebőség, májdugalásból eredő sárgaság, a belszervek idült dugulásán alapuló váltóláz, rögzött székrekedés, aranyeres bántalmak, görvélykor, idült takár, tisztulási rendetlenségek, női nemi részek nyákbősége- és fehérfolyásban.

Mint fürdö a böröni kipárolgás elösegitése- és beldugulások eloszlatására; továbbá különösen rögzött májfoltok ellen és görvélyes betegségekben a legjobb sikerrel használtatott.

A fürdöintézet orvosi vezetésével dr. **Simay Tivadar** ur van megbizva, ki ott naponkint jelen leend.

A fürdő igazgatósága mindent elkövetett, hogy valamint számos és kényelmes szobák berendezését illetöleg, ugy egy jó és jutányos vendéglö fenntartására nézve is, melybe vendéglösnek **Főző József** urat sikerült megnyernie, a t. cz. fürdövendégek minden irányu igényeinek teljesen eleget tehessen.

Mire nézve jónak látta a következö állandó árszabályt ide igtatni:

Elöjegyzés. Az ebéd mindennap 4, hetenkint 2-szer 5 tál ételböl álland

Egy ebéd, kenyérrel, szobába felvitetve 80 kr. — Egy ebéd, kenyérrel, a közös asztalnál 70 kr. — Egy adag leves 10 kr. — Egy adag marhahus mártással 18 kr. — Egy adag marhahus mártással és garnirozva 20 kr. — Vastag étel 20 kr. Sütemény 20 kr. — Paprikás csirke 25 kr. — Rántott csirke 28 kr. — Egy egész töltött csirke 35 kr. — Libasült 25 kr. — Rostélyos 20 kr. — Rostélyos garnirozva 25 kr. — Böftök 25 kr. — Böftök garnirozva 30 kr. — Sodar eczet- és olajjal 20 kr. — Szalámi 6 latos 30 kr. — Szalámi 3 latos 15 kr. — Saláta eczet- s olajjal 8 kr. — Saláta öntve 10 kr. — Egy adag fehér kenyér 5 kr. — Egy pohár tejes kávé 20 kr. — Egy pohár fekete kávé 12 kr. — Egy szál hatos milli-gyertya 13 kr. — Egy szál nyolczas fagygyugyertya 6 kr. — Borok a vételre számitandó 30% hozzáadással. — — Egy véka zab a m.-láposi piaczi áron felül 10 krral. — Egy adag széna 10 kr. — Egy adag szalma 5 kr. — 24 órára állásbér egy marhától 3 kr. — Cselédnek ebéd, t. i. leves, hus mártással, vastagétel és kenyér 40 kr.

Kedvezmények:

Ki egy hónapig reggelit, ebédet és vacsorát rendel meg, e három rendbeli étkezésért fizet naponkint 1 frtot; ha cselédje van, ezért a 3-szori étkezés fejében naponta csak 50 krt fizet; ha egy család részére 2 adag kivántatik, az elsö naponkint 1 frt, a második csak 80 kr; ha a vendég és családja részére 3 adag kivántatik, az elsö 1 frt, a második 80 kr, a harmadik 70 kr., összesen 2 frt. 50 kr.; ha 4-nél több adag rendeltetik meg, akkor az elsö 1 frt, a második 80, a 3-ik 70 kr. a 4-ik s a többi 60—60 kr. leend. Ha az ily kedvezményben részesülő vendégeknek cselédjeik is vannak, azoknak 3-szori étkezéseért naponta csak 40 kr. fizetendö.

Gróf Eszterházy István
sztojkafalvi gyógyforrásának felügyelősége.

(68) (3—*)

FEHÉR MELL-SZÖRP
(weiszer Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tiszti főorvosok által igazolva,

mindennemü idült köhögések, mellfájások, náthaláz, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elnyálkásodás ellen eddig még kielégitö siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az elsö használatnál feltünöleg jótékonyan hat, — különösen **görcsös köhögés és szamárhurutnál**; elösegiti a **nehéz** s **megaludt nyálkaköpést**, a **gégeingert** azonnal enyhiti, s rövid idö alatt eltávolitja minden, — még az oly heves és gonosz **aszkórköhögést** is, s a **vérhányást.**

Egy kisebb üveg 80 kr., nagyobb üveg 1 frt. 25 kr.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban.

Kapható: **Kolozsvártt**, **Binder K.** gyógyszerésznél belsö monostorutcza a Redout során.

Czetz János és Társa

divat-szövet kereskedése Kolozsvártt,
(középutcza Fóllyház.)

Ajálnják az idei **nyári idényre is** dúsan ellátott divat kereskedésüket; megérkeztek a legujabb divatu és formáju **szalma, florentin- és rizs- női-kalapok,** diszitve és diszitetlen, ezekhez **párizsi virágok**, **selyem** és **szalma ékitmények**. Kaphatók izletes választásban finum **batiszt, Zsakoné, Baregge-** és jó **mosó kartonruha-kelmék.** (149) (3—6)

Uj divatu női-topánok és napernyők,
elösmert jóságu női- és férfi kesztyük.

Mindenféle minőségü **vásznak** és **Crádlik**, **asztalnemüek**, ugy egész **menyasszonyi készletek.**

Selyem és **Casmir-paplanok, lószőr-** és **ruganyos matráczok, szoba-** és **lépcsö szőnyegek.**

Feltünő olcsó árért kaphatók:

egész rendbeli butorok, ugy egyes **butordarabok** is, **álló tükrök, iró- dolgozó-** és **pipere asztalok**, jó erős **nádszékek**, nagyválasztásban.

Megrendelések pontosan igazittatnak.

(158) Csász. kir. szab. 30/5 (2—10)

Korneuburgi marhapor

ló, szarvasmarha és juh számára,
42 és 84 kr.

Helyrepótló folyadék

(Restitutions-Fluid)
lovak számára
Kwizda Fer. Jánostól Korneuburgban, ő Fels. I. Ferencz József császár által kivál. szabadalmazva.
1 üveg ára 1 frt 40 kr.

Lóköröm-kenőcs

cserepes, repedezett köröm sat. ellen
1 szelencze ára 1 frt 25 kr.

Pataköz-por

a lópataköz rothadása ellen,
1 üveg ára 70 kr.

Sertés-por

futó-fene ellen, 1 göngy ára 63 kr. és 1 frt 26 kr.

Kapható: Kolozsvártt: WOLFF J. urnál.
„ Szebenben: Zöhrer Fr.
„ Brassóban: Hesshaimer J. L. és A. urnál.
„ „ Gyertyánffy és fiai urnál.
„ Segesvártt: Teutsch J. B.
„ S.-Szent-Györgyön: Benkö és Csutak uraknál.

Óvás. Hogy a közönség **hamisitványok** megvétele ellen biztositva legyen, kérjük csak azon üvegeket és göngyölöket valódiknak tekinteni, melyek a korneuburgi kerületi gyógyszertár pecsétjét viselik.

ASZLÁN és HUGÓ

divat-kereskedése Kolozsvártt, plébánia-szöglet.

Ajánlje e jelen **tavaszi idényre** a birodalom, valamint a külföld nevezetesebb gyáraiból gazdagon berendezett

„hölgy- és férfi divat raktárát.“

Miután nagymennyiségü és feltüuő olcsóárbani bevásárlásokat tehetvén, a n. é. t. cz. közönség becses figyelmét különösen a következendőkre felkérvén:

Jó mosó karton (pergalin) **25** kr.
„ **dormitzer** és **cosmanoser 28—30—32—35** krig.
„ **batizt és zsákona 20—25** krig.
„ **finomabb** „ **30—35** „
Legfinomabb franczia muslin zsákona 38—40 krig.
½**ször köntös-kelmék 15** krig.
½ „ **1 rőf széles kelmék 24—28—30** krig.
Egészszőr Lenos, Duna és **Imperial** nevü **köntös-kelmék 25—30—35** krig.
(Facouirt) **Lüszter, Edda** és **Otilie** nevü **40—45—50** krig.
Louxenburg, Chine pouplin sat. **60—65—70** krig.
Chine-Mohadir, Parisiene sat. **finom köntös-kelmék 90—95 1—1** frt. **10** krig.
Antuka és **bérelt napernyők 2 frttól felyebb.**

Mindennemü fekete és szines selyemruha-kelmék, **legujabb divatu női felöltők**, valamint **uraknak** egész rendbeli öltözékre való **szép gyapjuszövetek** ezeken kivül minden, mi e czikkhez tartozik, a **legjutányosabb árakért** kapható

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek, valamint kivánatra postán is küldetnek. (109) (3—3)

A. M. Beschorner és Társa

bécsi érczkoporsó gyárából

főraktár csak egy van Kolozsvártt

Fried Adolf-nál bel-középutcza 458. sz. a.
ugyszintén jól ellátott raktáram van M.-Vásárhelytt is.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlani, hogy **raktáramat ujonnan a legdusabban és a legdiszesebb koporsókkal állitottam ki.**

Ugyszintén találhatók nálam a legujabb, bársonynyal bevont és belülröl érczczel kibérelt diszes koporsók.

Továbbá a legfinomabb atlasz-párnák, madrászok, finom dulangle-szemfedelek, kész halotti ruhák, virágok, fejkötök a legdiszesebben ékitve, a legjutányosabb árban kaphatók.

Egyszersmind van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani, miután **ezen fennemlitett első érczkoporsógyár** több éveken keresztül nyert tapasztalatai után annyira tökéletesitette gyártmányát, hogy **mind jóság-, mind a disze kiállitásban és kiválólag vastagabb érczből készülvén, sokkal több anyagot foglalnak magukban, minden más gyáraknak elibe vág.** Daczára mindezen előnyöknek, a gyár a koporsók árait 30 perczenttel leszállitotta, következöleg különös figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek, hogy **érczkoporsókat a legjutányosabb árban tudok előállitani.**

Továbbá házi és konyhai pléh és sárgaréz-edények, különösen ajánlom Bessemer czinezett aczél konyha-edényeimet, a melyek több évi használat után nálam czinezés által kevés árért ujjá alakithatók. (90) (3—*)

Legelső gyárakból legfinomabb olaj-, photogén- és petroleumlámpák, hozzá bél, üveg-csök és hólyagok, ugyszintén kétszer tisztitott moderateur lámpaolaj, photogén és petroleum.

Légmentes, szagtalan szobái és külsö angol ürszékek vizfolyóval alkalmazható, ugy uj, mint régi épületekhez.

Továbbá uj és régi épületekhez alkalmazható franczia pléhkémények, melynek használata által a kéményből visszaverödö kellemetlen füst meggátoltatik és kiszivódik.

Mindennemü **ülő- és fürdő dufla czink-kádak**, ugy a legkisebb helyen is felállitható és összerakható **zuhany-gépek.**

Megrendelések helyben, ugy vidékre, a pléhmüvességhez tartozó legnagyobb épületi munkától, a legkisebb igazitásig, — ugy mindennemü lámpák igazitása és becserélése a legjobb móddal, gyorsan és jutányosan elvállaltatik.

FRIED ADOLF.

(154) (3—3)

Tudósitás.

Alólirtnál **f. év május 15-től kezdve** egy **mükertészi** állomás **több évre** betöltendő.

Ez iránti megkeresések intézendők
BINDER JÓZSEF,
szálloda- és fürdő-bérlőhez.

Medgyes, május 1-jén, 1868.

(83) 30/5 (2—4)

POPP J. G. gyakorlati fogorvos urnak
Bécs, Stadt, Bognergasse Nro. 2.

Ezennel bizonyitom, hogy a **valódi Anatherin-szájvizet** *heves fogfájás miatt* használtam, *s kevés percz mulva fájdalmam megszünt.* Ezen szer, kitünősége mellett *a foghús erősitésére is*, minden szenvedőnek ajánlható. — Lindau, 1867 május 10-én **Dölzer D.**, gépmester.

BIZOMÁNYOSOK: Kolozsvártt: WOLFF J., Dr. HINCZ Gy. ENGEL J. és BINDER gyógyszerészek és KARVÁZY J. *Toldán:* Wolff gyógysz. *Szebenben:* Müller gyógysz. Zöhrer, Steiner. *Brassóban:* Fabick gyógysz. Jekelius gyógysz. C Anken. *Károly-Fehérvártt:* Sander gyógyszerész. *Segesvártt:* Misselbacher, Demián D. és Markus Fr. *Beszterczén:* Dietrich, Fleischer és Tergavits Ed. *Déézsen:* Krémer Sámuel. *Déván:* Bosniaki & Gergely. *Medgyesen:* Folbert gyógysz. *Nagy-Enyeden:* Oberth J. gyógysz. *M.-Vásárhelytt:* Fogarasi D. és Bucher. *Szászvároson:* Leonhardt. *Szász-Régenben:* Traugott és Wachner. *Zilahon:* Weiss gyógysz. *Sz.-Somlyón:* R. Tarsa Ign. *Kézdi-Vásárhelytt:* Nagy Jakab. *Böszörményben:* Lányi J. gyógysz. *Nagy-Bányán:* Papp gyógysz. *N.-Károlyban:* Jellinek gyógysz. *Nyiregyházán:* Bacsay B. gyógysz. *Szinyér-Váralyán:* Gerber gyógysz.

(157) 19/5 (2—3)

Előleges jelentés.

Midőn én alólirott mindenekelőtt a n. érd. t. cz. utazó közönségnek, a nekem eddigi üzletemben, mint Medgyesen az „ARANY SZÖLŐHEZ“ czimzett vendéglő bérlője és vendéglős iránt tanusitott kegyes pártolás, elnézés és jóakarat miatt kötelles és mélyen érzett köszönetet mondok, — tudatni van szerencsém a n. é. t. cz. utazó közönséggel, hogy most **Károlyfejérvártt a „Nemzeti szálloda“** czimü vendéglőt és szállodát kibérelvén, azt minden kényelemmel ellátom s f. év október 1-én megnyitandom, a mikor is buzgó törekvésem leend előzékenység, jeles és jutányos konyha, valódi italok és pontos szolgálat által t. vendégeim kegyét és pártolását, mint eddig, megnyerni és megtartani.

BINDER JÓZSEF,
Medgyesen „az arany szölő“ czimü szálloda s a bánai fürdő bérlője.

(50) 30/5 (6—12)

A SZÜLÉKET ÉRDEKLŐ.

Hosszu időt igénybe vett szorgos tanulmányozásomnak sikerült a Giliszta betegségnek, mely a gyermekek sorából oly tömérdek áldozatot ad a sirnak, az általam feltalált **„Giliszta-csokoládémban“** tökéletes gyógyszert állitni elő. Használati módja a szeletek göngyölén olvasható.

Kapható Kolozsvártt: SOMLYAI LÁSZLÓnál s ezenkivül számos bizonylatokat tartalmazó könyvecskémben jegyzett t. bizományosimnál. **Ára egy darabnak 20 kr., nálam helyben 6 darab 1 frt.** — Megrendelhető posta-után-vétellel az egész birodalomban. **KRÖCZER ÁGOSTON** s. k. gyógyszerész Tokajban.

Nyilatkozat. Alólirt cs. kir. birodalmi vegyész, támaszkodva a találmány pontos gyógyszerészeti bonczolásának eredményére, véleményét ezennel kinyilatkoztatja, miszerint Kröczer Ágoston tokai gyógyszerész ur által „Giliszta-csokoládé“ név alatt feltalált és készitett giliszta ellenes szeletek erős hatásuk daczára is, az azt használók egészségére nézve — a meghatározott adagon belül — hosszabb használat mellett is, minden tekintetben teljesen ártalmatlanok. — Bécs, márcz. hó 15. 1867.

KLETZINSKY V. s. k., cs. kir. birodalmi vegyész.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Gyakorlati találmányok!

Eredeti Pompadour-pép. *A hires Pompadour aszszony XV. Lajos udvaránál, oly szert birt, mely a világ előtt titokban maradt, s a melylyel ő magának fiatalsági látszatot, t. i. üde szépséget, sima bőrt tudott még előhaladt korában is biztositni. Ezen vény (Recept) később egy magas rangú nemes család birtokába jutott, a melynek gyönyörü szépsége még ma is átalános csodálás tárgya. Rix doatornak sikerült ezen mostanig a legnagyobb titokban tartott vényt elsajátitani, hogy azt az egész világnak hasznukra bocsássa. Ezen felülmúlhatlan arczpép sikere minden várakozást meghaladt, a miröl számos bizonyitvány áll megtekinthetés végett mindenki rendelkezésére.— Egyetlen szer minden arcz-kiiltések, szeplö, májfoltok sat. gyors elenyésztetésére. — E kitünö pépből egy tégely ára utasitással együtt 1 frt 50 kr.*

(171) $^{30}/_{5}$ (1—12)

☞ *Legnagyobb megtakaritás minden háztartás, iparos és gazdákra nézve. Az egészen új szerkezetü, angol szabad* köszörü *gépekkel (használható minden vágó-eszközre, még üveg vágásra is) néhány másodpercz alatt legnagyobb könnyüséggel tompa vágó-eszközöket:* olló, kés, kasza *sat. élesre fenhetni. Ez bizonynyal minden háztartásnál a leghasznosabb és legnélkülözhetlenebb tárgy, s ára oly csekély, hogy ezen jeles gépet mindenki megszerezheti. 1 darab utasitással 80 kr.*

☞ Ezüst tisztitó-golyók; *kitünő szer minden homályos fémtárgyak fényessé és újjá készitésére; nélkülözhetlen minden arany- és ezüst-mivesnek. 1 darab 10 kr.*

☞ Mindenféle óra-szabályzó, *a szabályzott napóra iránytüvel; mindenkinek legjobban ajánlható, mivel ezen valóban biztos órával, minden mechanikai órát szabályozhatni. 1 dr. finomúl csiszolva 25 kr.*

☞ Mosó-por. *Ezen por használata által* idö, munka *és pénz takarittatik meg; emellett legnagyobb elöny még, hogy a fehérnemü jobban megkiméltetik, mint más készleteknél. 1 fontos csomag ára 23 kr.*

☞ Amerikai pantentirozott biztonsági-lakatok, *kitünő szerkezet, biztos minden betörés ellen.*

1 darab kisebb-féle 30, 40, 50 kr.
1 „ nagy-féle . 70, 90 kr. 1 frt.
1 „ nagy-féle 2 kulcscsal 1 frt 10 kr.
1 „ utazó-táskára 25, 40, 50 kr.

☞ Hasznosak a nadrágvédők, *melyek rosz idöben a nadrágot piszoktól védik, 1 pár 20 kr.*

☞ Angol ollók legjobb aczélból;
1 dr. szabó-olló, legfinomabb 25, 35, 45 kr.
1 dr, hurok-olló, legfinomabb . 20. 30 kr.
1 dr. olló-láncz . . . . 10 kr.

☞ Nagy előnyt nyujtanak az új gép irónok *(plajbász); nélkülözővé teszik az alkalmatlan hegyezést s a hegy eltörése is biztositva van.*
1 darab fába foglalva 10 kr.
1 darab csontba foglalva 15 kr.
1 dr. tolltartóba foglalva késsel 90 kr.
1 kupak töltve, 3 hóra elég, 10 kr.
1 dr. Union-radir-gummi, irón és tenta ellen 5 kr.

☞ **Mindenféle fogfájás**
azonnal és tartósan megszünik az új berlini fogcseppek használatára. A jótállás annyira biztos, hogy nem használás esetében a pénz viszszaadatik.
E szernek nem volna szabad egy házban is hiányoznia. 1 üveg utasitással együtt 80 kr.

☞ Kitünö lábbeli fénymáz *kaucsukkal vegyitve, hogy a bőrt tartóssá tegye. 1 font 30 kr.*

☞ A legujabb ligroine-zseb-tüziszer, *e nemben a leggyakorlatiasb, még nem pipások számára is ajánlandó közönséges tüziszer csinos kis alakjában, össze van kötve egy lámpával, a mely néhány óráig tartó égő anyagot vesz magába, ugy hogy az annyiszor elöforduló minden alkalommal azonnal világosság van kéznél; a lenyomott ár csak gyors elterjesztésre van számitva 1 darab 50 kr.*

☞ Persa hajfestö szer, *mely által szürke haj pillanat alatt, tetszés szerint setétre vagy feketére festhetö s egy uttal természetes frisseséget nyer. Növényekből van készitve s egészen ártatlan, 1 skatulya ára utasitással: 2 frt.*

☞ Folyékony enyv. *Nélkülözhetlen minden háztartásban, mivel a legkülönbözőbb, minden háztartásban előforduló javitásokat meg lehet önmagától tenni. Ezen enyv évékig elall, s hidegen használható. Egy nagy üveg ára 25 kr.*

☞ Legujabb rozsdapor, *kezesség mellett. Minden rozsda-pecsét eltávolitására vászonból, selyemből s egyéb kelmékből, valamint aczél- és vastárgyakról. 1 pakk ára 35 kr.*

☞ Legjobb borotva-pép. *Ezen pép által megkiméltetik a borotva köszörülése, 1 skatulya ára 25 kr.*

☞ A lábnak megnedvesedéstöl való megóvása, *mindenkinek ajánlható, mivel az egészség fenntartására szolgál. A Metzgerféle kitünö bör-appretura alkalmazása által, a mely a bört lágygyá s áthatlanná teszi, ugy hogy a lábbelinek vizben leghosszabb ideig tartó használata után sem érezhető nedvesség, a czélnak, a legnagyobb mértékben meg lesz felelve, 1 üveg ára 60 kr.*

☞ Angol bör-máz, *melytöl bármiféle börnem puhaságot s a legszebb tükörmázt nyer, 1 kis üveg ára 25, nagy 35 kr.*

☞ Regulator-tollak, *minden kézhez és papirhoz alkalmazhatók, ugy hogy azon egy tollal a legfinomabb kaligráfiai és a legerösebb vonásokat ki lehet vinni 12 dr. 25 kr.*

☞ Müller-féle bútor-politur, *mely általános elismerésben részesül, üveg számra kapható 60 kron. Ezzel minden régi butor-darab vagy más fatárgy a legnagyobb könnyüséggel a legszebben kicsiszolható. Egy üveg elég egy egész butor- készletre.*

☞ Általános tisztitó-por, *melylyel minden fém, arany, ezüst. bronz, pakfong, aczél és réz sat. tisztára takaritható s kifényesithetö. 1 skatulya ára 20 kr.*

☞ Általános párisi tapasz, *a melylyel nemcsak üveget, porczellánt, követ, tajtékot, fát sat. gyorsan ugy összeragaszthatni, hogy elválhatlan lesz, hanem különböző nemüeket is, pl. fát fémmel, üveget porczellánnal sat. összekapcsolhatni, hogy tökéletesen egy testté válik. Ezen, minden háztartásnál nélkülözhetlen szerből egy pakk ára 10 kr. Ugyanazon ragasz folyékony állapotban, igen szapora, üvegenként 30 kr.*

☞ Legbiztosabb szer minden alkalmatlan rovar kiirtására *egyedül a friss perzsiai rovar-pór 1 üveg ára 15 kr. háromszor akkora 35 kr.*

☞ Amerikai pátent-biztonsági lakatok *titkos zárral, betörés ellen tökéletes biztosok. 1 darab ára két kulcscsal 1 frt. kisebb alakuak 45 és 60 kr.*

☞ Vilanyos fogkefék, *melyek által fogpép vagy más szer nélkül (csak tiszta vizzel) a fogakat* tisztára, fehérre, büztelenre *moshatni s* egészségesen *eltarthatni. Nagyobb kelendöség tekintetéből 1 darab ára csak 60 krra tétetett.*

☞ Levél-pecsétjegyek, *melynek kényelmességük, olcságuk s biztos zárképességük végett az ostya és spanyolviasz elébe teendök, a legfinomabb minöségben, tetszésszerinti czím, czimer, név vagy monogrammal. 500 darab ára 1 frt 30 kr. 1000 darab 2 frt.*

☞ Valódi angol tollkések, *1 két élü darab 20. 30, 40 kr. három élü 50, 60 kr; legfinomabb nemü 3 éllel: 60, 70, 90 kr. 1 frt.. négy éllel: 80 kr., 1 frt. 1 frt 20 kr.*

☞ Varázs festészet. *Egy percz alatt a legnagyobb könnyüséggel lehet a legkülönfélébb festéseket: u. m. csoportokat, füzéreket, bokrétákat, állatokat sat. minden tárgyra, pl. fára, csontra, üvegre, pléhre, porczellánra, börre, köre, papirra áttenni. Ezek különféle házi tárgyak czifrázatára szolgálnak, s különösen iparosoknak ajánltathatnak. Ezen áttehető képek darabjának ára: 2. 3, 4, 5, 8, 10 kr: 1 üveg átvivö máz ár0 20 kr, melylyel 500 áttevést eszközölhetni.*

☞ Legfelsöbbleg szabadékozott méreg, minden egér, patkány, hörcsök és vakond kiirtására. *Az árulás kezesség mellett történik. 1 nagy pléhszelencze ára 1 frt o. é.*

☞ A hajnak frisen tartására, szürke vagy világos hajnak setétre festésére, legjobb a dióolaj; *minden vegytani készület ártalmas. Van szerencsém ezennel jelenteni a t. cz. közönségnek, hogy hamisitatlan fris, kétszer szürt dió-olaj raktárt tartok. Egy kis üveg 25, nagy 55 kr.*

☞ Gyökeres szer a tyúkszemnek *legfeljebb 8 nap alatt nyom nélkül kiirtására. Ez ujonnan feltalált szer felülmulja mind az eddigieket s igy kezesség mellett árultatik. Egy skatulya ára utasitással 40 kr.*

☞ Cs. kir. szab. Saponin-zsir-égény, *néhány óra alatt kiirt bármi nemü foltot, akár miféle kelméböl kivétel nélkül. Ez uj termény hatásával felülmúl minden eddigi gyártmányt, mivel a legkényesebb szint sem lopja meg, azonnal szárad s maga után büzt nem hagy, kéztyük takaritására is különösen ajánlható 1 üveg utasitással 40 kr.*

☞ Valódi transparent-glycerin-szappan *a legfinomabb illatokkal: 1 középnagy darab ára 15—20 kr. nagy darab 25 kr,; 1 tégely* valódi taréjzsir-hajkenöcs *30 kr.; 1 darab valódi taréjzsir — fixateur 30 kr; valamint mindenféle bel- és külföldi* illatszerek és pipere asztali czikkek a legnagyobb választékban.

☞ *Legsikeresb szer a fogak tisztán- és egészségesen tartására vagy a kellemetlen száj-büz elüzésére, az ismert* Anatherin-szájviz *melyből egy palaczk ára csak 40 kr.*

☞ Növény-szörvesztö szer. *Mily gyakran szenvednek hölgyek ször által arczukon, vagy karjaikon hátrányt; a bajon most segitve van; az új szörvesztö szer nyomnélkül s minden veszélyes hatás nélkül a börre, 5 percz alatt elpusztitja a szört és egyedüli probált szer a maga nemében, mely az orvosi egyetem által meg van vizsgálva 1 skatulya ára 1 frt.*

☞ *Minden láthatóvá lesz az új zsebbeli-mikroskopok által, darab számra 40, 60, 80 kr.*

☞ A jeles szobatalaj- fény-pép *(kaucsukkal) mely a talajnak legszebb fényt ad, s tartósságban más hasonló czikket felülmúl, skatulyánként, mely 1 szobára elég, 2 frt.*

☞ Büztelen vizellenes-ágylepedök, *használandók gyermekek, betegek és gyermekágyasoknál az átvizesedés meggátlására, darab számra 90 kr. 1 frt 20. 1 frt 50, 1 frt 70 kr.*

☞ Legpróbáltabb szer a csotánok végképeni elpusztitására *1 skatulya ára 25 kr. Egészen friss rovar-por, mely minden rovart elpusztit, 1 üveg 20 kr. nagy üveg 30 kr.* Valódi Hartmann féle poloska tinktura. *Ennek használatánál nemcsak a rovar pusztul végképen el, hanem későbbi újra megjelenése is meggátoltatik, tehát e szer a maga nemében egyetlen 1 üveg ára 30 kr.*

☞ Figyelmeztetés. *Miután a fennebbi czikkek hamisittatnak is, arra kivánok figyelmeztetni, hogy azok* valódi *állapotban* egyedül *az alólirt raktárban kaphatók.*

Árjegyzék minden a raktárban levő czikkekről ingyen adatik.

Együttal figyelmeztetem a t. vidéki lakókat bizományi-osztályomra, mely maga nemében egyetlen üzlet, mert minden, a legcsekélyebb úgy, mint a legnagyobb megrendelés bármely üzletágba vágjon, gyorsan és jutányosan teljesittetik. tehát számos megrendelésre ajánlható.

FRIEDMANN A. első auszt. bizományi üzlete Bécsben,
Praterstrassse Nro. 26 sz.

---

(16) — $^{30}/_{5}$ 1868. — (9—*)

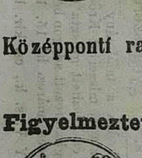

Valódi MOLL SEIDLITZ-PORA

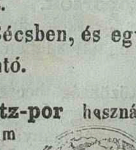

mely a párisi mükiállitáson arany-érmet nyert.

Központi raktára a **„Gólyához"** czimzett gyógyszertár Bécsben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

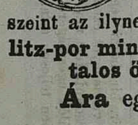

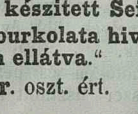

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az ugynevezett **Seidlitz-por** használati utmutatásokkal árultatnék, melyek szóról szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját névaláirásomat is viselik, s ily módon azok külsőjökről itélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetök lévén, bátor vagyok azért ezen hamisitások ellenébe óvásul mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, miszeint az ilynemü szereknek megkülönböztetése végett, **„az általam készitett Seidlitz-por minden katulyája és minden egyes adag papir-burkolata hivatalos őrizmény alatti saját véd-iparjegyemmel van ellátva."**

Ára egy bépecsételt eredeti skatulyának **1 ft 25 kr.** oszt. ért.
Használati utasitással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkivüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddigelő ismert házi gyógyszerek közt bizonnyára a legelső helyre méltatandók. A császári nagy birodalom minden részeiből hozzánk beküldött több ezernyi hálairat részletes bizonyitványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szivdobogás, ideges főfájás, vértorlódás, köszvényszerü tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hányási inger stb. eseteiben a legjobb eredménynyel használtattak, s a legtartamosb gyógyeredményt vivtak ki. Ezen, már nagy csomaggá nött levelezés számtalan bizonyitványait tartalmazza azon szenvedöknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógymódot hasztalan használták, ezen egyszerü házi szerhez folyamodtak és egésségüket egyszerre és állandóan viszsza-

nyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanitók kereskedők, kézmüvesek, müvészek, mezei gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, söt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvék, a kiknél azelött a leghiresebb gyógyforrások s legkisebb könynyebbülést se idézték elö és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek

---

Valódi minöségben kapható **csupán csak**

Kolozsvártt: BINDER K. (ezelőtt Ritter) gyógytárában b.-monostorutcza a városi Redoute során; továbbá **Wolff J.** és dr. **Hintz György gyógytáraiban.**

Beszterczén: Szongot György.
Brassóban: Jekelius F.
M.-Vásárhelytt: Jeney Károly és Bucher M.
Nagy-Károlyban: Schöberl.
Nagy-Szebenben: Müller gyógysz.
N.-Váradon: Jánky Antal.
Segesvártt: Teutsch J. B.
Szászsebesen: Binder F. gyógysz.
Szerdahelytt: Schimert F. gyógysz.
Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi czégeknél létezik még ezeken kivül a

norvegiai „Bergen" városból való valódi

DORSCH-MAJHALZSIROLAJ

raktára is.

Ára egy nagyobb üvegnek **1 frt. 80 kr.** egy kisebbnek **1 frt.** o. é.

Az üvegcsék el vannak látva védmárkommal és kimeritő használati utasitással.

Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosbb májhalzsirfaj a dorschhalaknak leggondosabb egybegyüjtése és kivilágositása által van megnyerve, és egyátalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a **bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyujtatott.** — E valódi Dorsch-májhalzsirolaj Europának minden orvosi tekintélye által mint legjelesbb gyógyszer a **mell- és tüdőbajokban. scrophulus és rachitis, köszvény és csüz, idült börkiütés, szemgyuladás, ideg- és** több **más bajokban** legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A. gyógyszerész **Bécsben**, „zum Storch", Tuchlauben.

A résztvevők minden huzás után a kihuzott számok jegyzékét ingyen kapják.

(148) **A kedvelt** $^{30}/_{5}$ (3—4)

RÉSZVÉNY-JEGYEK

60 darab különféle eredeti sorsjegyek,

csak 5 frt 50 krért, 25 havi részletfizetéssel,

következőkből állanak

20 drb. 1864-ki 50 frtos sorsjegy, évenkint 5 huzással,
Sorszám 124, 236, 280, 916, 984, 994, 1110, 1150, 1248, 1786, 1836,
„ 1860, 1938, 1964, 1980, 2542, 2578, 3078, 3300, 3680.

20 drb. budai 40 frtos elsőségi lotto-kölcsön,
Sorsz. 2122, 4367, 4855, 4868, 6482, 12812, 17705, 21233, 27226, 27764,
„ 25258, 35405, 38505, 39322, 39789, 41430, 43000, 46841, 47773, 49347.

20 drb. milanói 10 lirás sorsjegy, évenkint 4 huzással,
Sorszám 412, 865, 868, 864, 868, 1673, 1674, 1725, 1725, 1735, 1735,
„ 1739, 1740, 1740, 4141, 4160, 5882, 5883, 5884, 5885.

Az összes sorsjegyekért egyszer s mindenkorra 60 kr. bélyegilleték.

Az **első részlet** lefizetésével azonnal kezdetét veszi a **teljes nyeremény-rész**, és a nyervény 20 részvevő között egyenlően felosztatik.

A 25 részlet lefizetésével minden részvevő egy **eredeti sorsjegyet** kap.

Egyesek gondnélkül léphetnek a többi részvevők közé.

AUSTERLITZ ZSIGMOND

budai váltóirodája a lánczhid mellett.

Szelvények beváltása, arany és ezüst felváltása.

Vidéki megbizások pontosan teljesittetnek

Pénz elölegeztetik mindenféle ipar-, állam- és magán-értekpapirokra.

STEIN JÁNOS kölcsönkönyvtára

Kolozsvártt.

Bátor vagyok a t. cz. olvasó közönséget a már évek óta fennálló, közel **10,000** darabból álló **kölcsön-könyvtáromra** figyelmeztetni.

A **magyar-, német-, franczia** regény-irodalom termékei a legujabb időkig fel vannak véve s a naponta megjelenendők is pontosan felvétetnek.

A könyvek teljes névsora éppen most jelent meg.

Előfizetési feltételek:

Egy hóra 1 kötetre 60 kr, 2 kötetre 1 frt.
Fél évre 5 kötetre 5 frt, 10 kötetre 7 frt.
Egész évre 5 kötetre 8 frt, 10 kötetre 12 frt.

melyeket az átolvasás után ujakkal lehet kicserélni az előfizetési idő tartamáig.

Biztositék: egy — két kötetért 2 frt, 5 kötetért 5 frt, 10 kötetért 10 frt. A biztositék az olvasás felbehagyásakor visszaadatik.

☞ Előfizetéseket a vidékre is elfogadok. ☜

Ugyancsak **Stein János**nál kapható:

A polgári házasság,

czélszerüsége és hasznossága.

Népszerü jogtudományi s társadalmi tanulmány.
Magyarázza: **Agustich Imre** Ára 24 kr.

INDREPTARIU pentru LUCRARILE PREGATITÓRE
LA INTRODUCEREA

CARTILORU FUNDUARE

in Transilvani'a,

scrisu pentru proprietarii romani, Prein **JOSIFU POPU**,
asesoru si jude singulariu in comitatulu Clusiului.
Pretiulu 40 xr. v. a.

Néhány szó az 1854. junius 21-kén kibocsátott l. m.

urbéri nyiltparancs commentatiojának

halaszthatlan szükségességéről

és **szerény vélemény**azon módozatról, melyel a **zsellér**-telki állományokon nehézlő **tartozmányok megváltása** s ezáltal a zselléreknek a robot alól birtokosság kára nélküli felszabaditása eszközlendő volna.
Irta **Vajda László**. Ára 30 kr.

Bár a kertem nagyobb volna! Néhány szó a tagositásról. Az erdélyi gazdasági egyesület kivánságára kisbirtokosok számára irta b. Bánfy János. Kiadta az erdélyi gazdasági egyesület. Második bővitett kiadás. Ára 16 kr.

Koronás szölömüvelés Irta Báthi Gábor fintaházi földbirtokos. Az erdélyi gazdasági egylet költségén Ára 30 kr.

Ompolyi. Szünnapi kirándulás Erdély nyugoti hegyei közé. Honunk ifjusága számára. 5 tájképpel. Ára 60 kr.

Növendékek lapja 1865 april-december. Szépirodalmi és ismeretterjesztő közlöny, ifjuság számára. Szerkesztette Réthi Lajos. Füzve 3 frt. Csinos kemény kötésben 4 frt.

Egy falat kenyér története. Levelek az ember életéről. Mindkét nembeli növendékek számára Macé J. nyomán dolgozta Szász Domokos. Ára füzve 1 frt.

Vadrózsák, Székely Népköltési Gyüjtemény. Szerkeszti Kríza János I-sö kötet 2 frt 50 kr.

Róma és a római birodalom történetei. Lamé Fleury után magyaritá Szabó György, tanár. Két rész két kötetben 2 frt.

Izidora dalaiból. A kolozsvári jótékony nö-egylet javára. 60 kr. Diszkiadás . . 1 frt 60 kr.

Történelmi gyöngyök. Gyüjté s betürendes sorba raká Kiss Mihály, unitárius esperes és árkosi pap. Ára kemény kötésben 1 ft 60 kr.

---

(1) (18—50)

Beste Wiener Stiefel-Glanz Wichse ohne Vitriol von STEFAN FERNOLENDT Franz Fernolendt's Neffe WIEN Schulerstrasse 21. der Welt.

---

(172) (1—1)

Beküldetett.

Vonatkozván a korneuburgi marhapor iránt e lapok közelebbi számában hozott közleményre, indittatva vagyunk ezen czikket mélyebb fejtegetés alá vonni, mivel ezáltal csak a t. gazdák és lótulajdonosok érdekében hiszünk cselekedni.

A **korneuburgi marhapor** tiz éves léte alatt Ausztria határán messze tul, egész Németország, a Dunafejdelemségek, s Oroszország nagy részében nyert elterjedést, söt Svájcz és Francziaországba is behatolt és a porosz király s az angol királynő Ö Felségeik istállóiban használat végett bevétetett, mely iránt a *föistállóhivatalok* tökéletesen kielégitő bizonyitványokat állitottak ki. Ezen marhapornak az osztr. cs. kir. a porosz és szász kir. magas kormányok által lett szabadalmazása, valamint a hamburgi, párisi, müncheni és bécsi állatvéd-társulatoktól éremmel lett kitüntetése önbeszélö tanusitványok, melyek ezen czikk biztosságát kellöleg igazolják, s további magyarázatot fölöslegessé tesznek.

A **korneuburgi marhapor** használata házi állatoknál, még tökéletes egészséges állapotukban is, igen jó, mert növeli az emésztő szervek munkásságát, könnyiti az emésztett tápszerek elkülönitését s ezáltal az állatok ellenállási erejét ragályos befolyások ellen ép ugy segiti, valamint azon betegségeket elháritja, melyeknek a marhaállomány legtöbbször van alávetve, és jeles hatását lovaknál különösen mirigy-, torok-, kólika- esetekben és evés-vágy hiányában igazolja; szarvasmarháknál pedig vértejzés, puffadás eseteiben, s a tej megjavitására szolgál s beadása különösen bornyuzás alkalmával hasznos; juhoknál a májszerkezet emelésére, s minden altesti bajok enyhitésére alkalmas.

Egy más hasonló fontosságu gyógykészület a **helyrepótló folyadék** (Restitutions-Fluid) lovak számára **Kwizda F. J.-től** Korneuburgban, a mely a magos egészségügyi hatóság által megvizsgáltatván Ö Felsége I. Ferencz József császár által kivál. szabadalommal lön kitüntetve és mind az angol királynö Ö Felsége istálóiban mind pedig dr. Knauert, a porosz király Ö Felsége fölóorvosa által hivatalos gyakorlatban használtatik; ezen folyadék a lovat késő életkoráig folytonos kitartó és bátor állapotban tartja, szilárditja az idegeket, s különösen segédszerül használ sántitás, csuz, marjulás, rándulás, a lábak merevsége sat. gyógyitási eseteiben.

E két czikk raktárai az ezen számban olvasható hirdetményben elösorolvák.

Nyomatott az ev. ref. fötanoda betüivel (Bel-farkasutcza 74. sz.)

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.